Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 263 (2247).
12 ДУШАНБА НОЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● *Беш йиллик одимлари*

МУСОБАҚА АСОСИДА

«Куч ва маблағларни кам сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқарамиз», — «Узсельхозтехника»нинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба ремонт-механика заводи коллективи йил бошидан ана шундай шиор асосида ишлаб, қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Корхона ишчилари дала меҳнаткашларининг буюртмаларини тез ва соз, ремонт ишларини сифатли бажармоқдалар. Уларнинг бундай ҳимматидан деҳқонлар жуда мамнун бўлишаяпти.

Ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этган коллектив аъзолари ўтган ўн ой ичида ҳам янги-янги ютуқларни қўлга киритдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича шу даврга мўлжалланган топшириқ муддатидан олти кун илгари шараф билан бажарилди. Вақтдан ўзган ремонтчилар

Бугун

ЎЗ МЕҲНАТ КАЛЕНДАРЛАРИДА НОЯБРЬ ОЙИНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН ТОПШИРИҚЛАРНИ БАЖАРИШГА КИРИШДИЛАР.

Заводда турли маркадаги тракторларнинг двигателлари ремонт қилинади, қишлоқ устахоналари учун 10 тонналик гидравлик пресслар тайёрланади ва кўплаб эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади. Йил бошидан ишни оқилона ташкил этган корхона ишчилари мана шу юмушларни бекаму-кўст бажариб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Бунда, айниқса, мотор цехи коллективи намуна бўляпти. Бу ерда «Д-37» двигатели, «Т-4» ва «Т-4 А» тракторларининг моторларига иккинчи «умр» беряпти.

Заводда янгиликларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этишга ҳам муҳим эътибор қаратилмоқда. Бу йил технологик тележкалар тайёрланишини ўзлаштирилганлиги фикримизнинг далилидир.

Ўтган ўн ойда пландан ташқари олтита гидравлик пресс тайёрлаб, 140 дан зиёд трактор двигателларини ремонтдан чиқарган ишчилар шу кунларда бутун диққат-эътиборни йиллик топшириқни муддатидан илгари бажаришга қаратмоқдалар.

ИШЧИ ВА ДЕҲҚОН БИРОДАРЛИГИ

ТЕХНИКА — ҚИШЛОҚҚА

«Ташсельмаш» заводининг коллективи — унинг ишчилари, конструкторлари, технологлари дала меҳнаткашлари олдида турган ўзларининг бурчларини қай даражада бажарганликлари, улар учун йил қай даражада муваффақиятли келганлигига пахтакорларимиз ҳосил йиғим-теримини батамом тугаллаганларидан кейингина баҳо берадилар.

Беш йилликнинг учинчи йилининг кузи чиндан ҳам жуда сахий келди, у «оқ олтин»га бой бўлган олтин куз бўлди. Бу йилги йиғим-терим палласида биз ишлаб чиқараётган «зангори кема»лар пахтакорнинг энг яқин мададкорига айланади, уларнинг ишига барака киритади.

Бу йил республика пахта далаларида 32 мингта машина ишлади. Уларнинг бункеридан 2 миллион 600 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкилди.

Заводимиз коллективи ишлаб чиқариш топшириқларини муваффақиятли бажаряпти. Ўтган ўн ой мобайнида биз 5710 та машинани қишлоқларга жўнатдик.

Август ойида корхонамизда тўрт қаторли — 90 сантиметрли пайкалларда ишлайдиган, «Ўзбекистон» маркали «ХН-3,6» машиналарини оммавий суратда ишлаб чиқаришга киришдик. Шундай машиналардан 500 таси йиғим-терим кампанияси авжига чиққан паллада далага чиқди ва ўзининг бир қатор афзал томонларини кўрсатди. Яна бу комбайннинг бир қатор қулай томонлари борки, бу ҳақда ҳар қанча гапириш мумкин.

Корхонанинг қуввати тўғрисида яна нималарни айтиш мумкин? Бу йил заводимиз шунча миқдорда машина ишлаб чиқарадики, бу машиналар ёрдамида 900 минг гектар майдондаги ҳосилни йиғиштириб олиш мумкин. Агар бизнинг ўтган етти йил мобайнида ишлаб чиқарган техникамиз у ҳар доим ишга тайёр ҳолда турган бўлса, унинг ёрдамида икки миллион 800 минг гектар майдондаги «оқ олтин»ни териб олиш мумкин. Бу машина тераминнинг 90 процентни таъминланади, деган гапдир.

Заводимизда ҳар йили қишлоқ механик ҳайдовчилари курслари ишлаб турибди. Унда корхонанинг ва пахтачилик машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг етук мутахассислари назарий лекциялар ўқишади. Амалий машғулотлар эса бевосита корхонанинг йиғув конвейерида олиб борилади. Курсларнинг тингловчилари жуда чуқур билимларни эгаллашади.

Бу йил заводда колхоз ва совхозларнинг 300 га яқин вакиллари ана шундай таҳсил кўришди. Биз янги «ХН-3,6» пахта териш комбайнининг конструкциялари билан уларни батафсил таништира олдик.

Бундан ташқари, бизнинг мутахассисларимиз қишлоқларга — дала меҳнаткашларига амалий ёрдамлар кўрсатиш учун ҳам боришади. Масалан, бу йил ҳосил йиғим-терими пайтида Тошкент ва Сирдарё областларининг хўжаликларида ҳар куни 10-12 кўчма устахоналар бўлди. Мутахассисларимиз бошқа областларга, шунингдек бошқа пахтакор республикаларга ҳам командировкаларга боришди.

Бошқа республикалар ҳақида икки оғиз сўз. Заводимиз уларга пахта териш техникасини етказиб беришда оқсамади. Чунки улар ҳосил йиғим-терими бошланишига қадар нимаики керак бўлса шуларни биздан олишган эди. Бундан ташқари Туркманистон ССР учун махсус «НЮ-75» маркали 200 машина тайёрлаб берилди. Бу машина ингичка толали пахта терадиган махсус қурилмага эгадир. У ерда бизнинг учта «105НЮ-1,2» тажриба машиналаримиз синовдан ўтказилди.

Аввалги йиллардаги тажрибалардан катта Ўзбекистон пахтаси учун бошланган курашда техникани тайёрлаш, хўжаликларни эҳтиёт қисмлар билан, айниқса шпинделлар билан таъминлаш катта ва ҳал қилувчи роль ўйнашини билар эдик. Шунинг учун ҳам биз ёзда хўжаликларни етарли миқдорда бундай воситалар билан таъминладик. Саккиз ойлик планга қўшимча қишлоқ жойларга 51 мингта шпинделлар юбордик.

Биз корхонамизнинг энг яхши кишилари номини фахр ва ифтихор ҳислари билан тилга оламиз. Корхонамизнинг П. Клавчук, Ш. Антов, М. Жирнов, О. Осипов, З. Мирзабеков сингари машинасозлар меҳнати ҳар қанча таҳсинга лойиқдир. Бош конвейер цехи ишчилари (мастер В. Волешчук), А. Байкин, Н. Ларин, А. Аҳмедов, Н. Иванко ўртоқлар бош бўлган участкаларнинг ишчилари ҳам юксак унумдорликка эришдилар. Улар ҳар хил ишларни бажаришади. Лекин бу ишчиларнинг эзгу мақсади битта — у ҳам бўлса қишлоққа кўплаб техника воситалари етказиб бериб, пахтакорга яқиндан мададкор бўлишдир.

Завод конструкторлари Давлат махсус конструкторлик бюросининг ва бир қатор институтларнинг ходимлари билан биргаликда янада кучли, янада унумли пахта териш агрегатларини яратиш проблемалари устида, деҳқонларимиз қўлида бўлган агрегатларни такомиллаштириш устида бош қотирмоқдалар. Шпинделлар, шестернялар ва бошқа деталларни чидамли ва арзон материаллардан тайёрлаш бўйича олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишлари ҳам самарали бўляпти.

И. ВЕЛИКИЙ,
«Ташсельмаш» заводининг бош инженери.

МАҚСУДАНИНГ «ЗАНГОРИ КЕМА»СИ

Низомий номли педагогика институти студенти Мақсуда Искандарова пахта йиғим-терими бошланган даврдан бери, пахта териш машинасини бошқармоқда. У Мирзачўлдаги 18 «Фарғона» совхозида ҳар куни 8-10 тоннадан «оқ олтин» тераяпти.

СЎРАТДА: М. Искандарованинг пахта териш машинасини бошқараётган пайтини кўриб турибсиз.

А. Жданов фотоси.

СТУДЕНТ-МЕХАНИЗАТОРЛАР ҲИССАСИ

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти билан Сирдарё область, Оқ олтин районидаги 18-«Фарғона» совхози ўртасидаги дўстлик алоқалари бу йил ҳам яхши самара берди. Студентлар совхозда етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда намуна кўрсатдилар.

Институт студент-механизаторлари эса, эл хирмонига «пўлат этак»лардан 750 тонна «оқ олтин» тўкишди. М. Искандарова, О. Фахриддинов, А. Турсунов, Х. Одилбоев каби бўлажак педагоглар терим агрегатларини моҳирона бошқариб, 80—100 тоннадан ошириб пахта тердилар.

ЗЎР ҒАЙРАТ БИЛАН

Тошкент қишлоқ хўжалик институти студентлари Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли ўқув-тажриба хўжалигида зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Улар 3 минг 200 гектар майдонда бўлиқ ҳосил етиштирдилар.

Ўқув хўжалигининг далаларидаги ҳосил барвақт йиғиштириб олинди. Ҳаммаси бўлиб давлат хирмонига 8 минг 270 тонна пахта топширилди. Гектар бошига 26 центнердан ҳосил кўтарилди. Умумий ҳосилнинг 2,5 минг тоннаси студентларнинг кучи билан терилди.

Ҳосил йиғим-терими пайтида 72 та «зангори кема»нинг хизмати бебаҳо бўлди. Ана шу қудратли машиналар ёрдами билан беш ярим минг тонна пахта териб олинди. Студентлар аудиторияларда олаётган билимларини амалда муваффақиятли синаб кўрдилар.

«Ташсельмаш» заводи 22-цехининг Владимир Гарманов бошқараётган смена слесарь йиғувчилари унумли меҳнат қилмоқдалар. Ҳар куни етти ўринга саккизтадан пахта териш машинасининг қисмларини йиғишмоқда.

СУРАТДА: навбатдаги «ХН-3,6» маркали «Ўзбекистон» машинасини йиғиш пайти.

М. Нуриддинов фотоси.

Бурчга садоқат

Хушхабарнинг қаноти бор дейишади. Чиндан ҳам шундай экан. Республикамиз заршуносларининг қўлга киритган улкан ғалабалари ҳақидаги қувончли хабарни заводимиз ишчилари ҳам хурсандлик билан кутиб олдилар. Суюнмасдан ҳам бўладими, ахир. Нега деганда биз ишчилар ҳам бутун йил бўйи пахтакорларимиз билан бирга мўл ҳосил ишқида ҳаракат қилдик, улардан қўлимиздан келган амалий ёрдамимизни аямадик.

Корхонамиз меҳнатчилари Сирдарё областининг Ильич районидаги «Правда» номли 7 ва 3-«Далварзин» совхозлари, шунингдек пойтахт областининг Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли, «Ленин йўли» колхозларини оталиққа олишган. Кўрсатаётган амалий ёрдамимиз 1972-75 йилларга мўлжаллаб бу хўжаликлар билан тузилган шартномага кўра олиб борилмоқда.

«Ўроқ ва Болға» иттифоқи анъаналарига содиқ бўлган коллективимизнинг оталиғимиздаги колхоз ва совхозларга бераётган мадади самарали бўлаяпти.

Корхонамиз вакиллари «3-Далварзин» совхозида бўлганларида 350 ўринли Маданият уйи учун зарур жиҳозларни тайёрлаб беришни сўрашган эди. Қишлоқ меҳнаткашлари илтимосига мувофиқ 100 дона ҳар бири беш ўринли скамейкалар тайёрлаб жўнатдик. Биродарларимиз учун 14 километр ҳар хил кабеллар бердик.

Ремонт-техника воситалари билан таъминланган икки автолетучкамиз йиғим-терим даврида хўжалик механизаторлари хизматида бўлди. Ишчилар қишлоқ меҳнаткашларига зарур моддий кўмак бериш билан чегараланиб қолмасдан, пахта ҳосилини қисқа муддатларда йиғиб-териб олишда ҳам ҳиммат кўрсатдилар. 120 киши бевосита «оқ олтин» ҳосилини териб олишда фаол иштирок этди.

Корхона бадиий ҳаваскорлик коллективининг аъзолари бир неча бор пахтакорлар ҳузурида бўлишиб, уларни энг яхши концерт программаси билан мамнун қилдилар.

«Правда» совхози меҳнаткашлари ҳам ҳамшаҳарларимиз мададидан хурсанд бўлдилар. Йил бошидан буён биз уларнинг 30 электр двигателини сифатли ремонтдан чиқариб бердик. Совхознинг 5-бўлимини радиолаштиришда ҳам фаол иштирок этдик. 115 километр радио ўтказгичлар етказиб берилди. Чигит экиш, унинг парвариши даврида эса 3 та автолетучкамиз хўжалик далаларида бўлди. Завод ҳаваскорлари кўрсатаётган маданий хизмат ҳам таҳсинга лойиқдир.

«Ленин йўли» колхозида кейинги вақтларда фойдаланишга топширилган теплица қурилишида ҳам заводимиз вакиллари ғайрат кўрсатиб ишладилар. Қишлоқ қурувчилари билан бир сафда туриб ишлашдан ташқари, биз 32 куб метр ёғоч материаллари, 6300 килограмм металл, 210 дона ҳар хил эритгич асбоблари, 1200 метр рейка ва бошқа материаллар билан ёрдам кўрсатдик. Бундан ташқари, 1300 куб метр сим тўр тайёрлаб бердик.

Корхонамиз вакиллари оталиғимиздаги хўжаликларга, улар эса биз — ишчилар ҳузурига тез-тез ташриф буюриб турадилар. Учрашувлардаги қизғин суҳбатлар вақтида биз уларнинг меҳнат ғалабаларини билиб оламиз. Улар ҳам корхонамиз коллективи қучаётган ютуқлардан хабардор бўладилар. Ҳамкорликда ишлаб, муваффақиятларни қўлга киритишга, у билан биргаликда фахрланишга нима етсин!

Биз ишчилар бундан буён ҳам бурчимизга садоқат кўрсатаверамиз.

У. МУҲАММАДХЎЖАЕВ,
«Ташкенткабель» заводининг ишчиси.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Москвага келган Ироқ Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Азиз Муҳаммадни қабул қилди. Самимий, ўртоқларча вазиятда ўтган суҳбат чоғида КПСС билан Ироқ Компартияси ўртасида дўстона алоқаларни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Томонлар КПСС билан Ироқ Коммунистик партияси ўртасида қардошларча дўстликни янада ривожлантириш кераклигини таъкидлаб ўтдилар.

◆ Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси Иосип Броз Тито КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан шу йил ноябрь ойида дўстона визит билан Совет Иттифоқига келади.

◆ Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи саккизинчи чақириқ Олий Советининг еттинчи сессиясини 1973 йил 12 декабрда Москва шаҳрида чақириш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

◆ КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети таклифига биноан дўстона визит билан Совет Иттифоқига келаётган Югославия Социалистик Федератив Республикаси Президенти, Югославия Коммунистлар союзи Раиси Иосип Броз Тито билан учрашиш ва суҳбатлашиш учун 11 ноябрда Киевга келди.

● *Тошкент — жаҳонга*

30 МАМЛАКАТГА

Электротехника заводининг чет эллардаги мижозлари бу йил ҳам кўпайиб кетди. Ўтган йили турли қитъалардаги 20 мамлакатга маҳсулот етказиб берилган бўлса, бу йил буюртмачиларнинг сони 30дан ошди.

Бугун

ЗАВОД КОЛЛЕКТИВИ ЎЗ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ КАТТА БИР ПАРТИЯСИНИ ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ВА ГВИНЕЯГА ЮБОРДИ. Буюртмачилар саноат корхоналари ва энергетика иншоотларида аниқ ишлайдиган приборлар, шу жумладан, электр қувватини ҳисобловчи аппаратлар оладиган бўлдилар.

ЗАВОД МАҲСУЛОТ ЧИҚАРА БОШЛАДИ

Пойтахтимиздаги янги корхоналардан бири — соябонлар тайёрлайдиган завод маҳсулот ишлаб чиқаришга киришди.

Корхона келгуси йили тўла қувват билан ишлайди. Унинг лойиҳадаги ишлаб чиқариш қуввати йилига 400 минг квадрат метр маҳсулотни ташкил этади. 1974 йилда эса бу 100 минг квадрат метрни ташкил этади.

Ғўзапоя плиталари заводи ҳам келгуси йили қаторга қўшилади. Ҳозир бу ерда Германия Федератив Республикасидан келган мутахассислар техника асбоб-ускуналарини монтаж қилмоқдалар. Корхона бир йилда 10 минг куб метр маҳсулот ишлаб чиқаради.

Тошкент областининг Янгийўл, Ўрта Чирчиқ районларида завод учун хом ашё — ғўзапоялар йиғиб олинмоқда.

УЧ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Тошкент сут комбинатининг коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг уч йили планини барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан олдин бажарди. Корхона меҳнатчилари йил охирига қадар йиллик топшириққа қўшимча равишда бир ярим миллион сўмлик сут маҳсулотлари ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

МАРМАР ЦЕХИ

Шаҳримизнинг тошни қайта ишлаш комбинати 159-қурилиш трестининг 10-қурилиш бошқармасидан янги туҳфа олди. Қурувчилар комбинат ишчиларига қийин конфегурация д а г и мармар ишлаб чиқариш цехини қуриб бердилар. Бу цехда Тошкент метроси учун ялтироқ мармар плиталари ишлаб чиқарилади. Цех ишчиларидан Ф. Жонузоқов, А. Говдар ва Л. Михайловалар бундай мармар ишлаб чиқаришни синаб кўрмоқдалар. Дастлабки маҳсулотлар яхши натижа бермоқда. Яқинда метро қурувчилар комбинат ишчиларидан кўплаб мармар плиталари ола бошлайди.

Обуна қизғин боряпти

Ҳамза районидаги саноат корхоналари ва муассасаларда келгуси йил газета ва журналлари учун обуна қизғин олиб борилмоқда. 1-уйсозлик комбинати ишчи ва хизматчилари 22 минг сўмлиқ газета ва журналларга ёзилдилар. «Ташсельмаш» заводида тўпланган обуна 40 минг сўмдан ошиб кетди. Чкалов номли авиация заводининг коллективи газета ва журналларга обуна бўлишда рекорд қўйди. Барча цехлардаги ишчилар келгуси йил учун 200 минг сўмлик обуна бўлдилар. Матбуот нашрларига ёзилиш «Подъёмник», тажриба-механика, кўприк темир-бетон буюмлари заводларида ва пластмасса буюмлари фабрикасида қизғин бормоқда.

Шу кунгача район меҳнаткашлари 70 минг нусха марказий журналларга, 35 минг нусха газеталарга, 30 минг нусха республика газеталарига ёзилдилар.

Бугун

РАЙОН БЎЙИЧА ТЎПЛАНГАН ОБУНА 600 МИНГ СЎМДАН ОШИБ КЕТДИ. БУ РАҚАМ 25 НОЯБРГАЧА 860 МИНГ СЎМЛИККА ЕТИШИ МЎЛЖАЛЛАНМОҚДА.

Янги спектакль премьераси

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ АКАДЕМИК ОПЕРА ВА БАЛЕТ КАТТА ТЕАТРИДА ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ ПРЕМЬЕРАСИ БЎЛИБ ЎТДИ. У А. АДАННИНГ «ЖИЗЕЛЬ» БАЛЕТИДИР. Спектаклни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, балетмейстер И. Юсупов саҳнага қўйган.

«Жизель» балети бундан ўн йилча муқаддам театрда саҳналаштирилган эди. Янги постановкада бир қатор ўзгаришлар мавжуд, спектаклга мос саҳна безаклари ишланган.

Балетдаги асосий партияларни СССР халқ артисти Бернора Қориева ва В. Муҳамедовлар ижро этишмоқда. Спектаклга СССР халқ артисти, СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари лауреати, Ж. Неру ва Ж. Носир номидаги халқаро мукофотлар лауреати, профессор Мухтор Ашрафий дирижёрлик қилади.

● *Футбол*

ЕВРОПА СОВРИНЛАРИ УЧУН

6 ва 7 ноябрда Европа турнирлари иккинчи даврасининг якунловчи учрашувлари бўлиб ўтди. Чемпионлар Кубоги учун турнирнинг жавоб матчида Чехословакиянинг «Спартак» командасидан 0:1 ҳисобида мағлубиятга учраган Ворошиловграднинг «Зоря» футболчилари икки учрашув якуни бўйича соврин учун курашдан чиқиб кетдилар.

Энди фақат икки совет командаси Киев ва Тбилисининг «Динамо» коллективларигина УЕФА кубоги учун курашни давом эттирадилар. Тбилиси динамочилари жавоб матчида Белградда чиройли ўйин кўрсатиб, ОФК командаси устидан 5:1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Киевликлар Копенгагенда «БК—1903» командасини 1:2 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

9 ноябрда Цюрихда УЕФА Кубогининг нимчорак финал учрашувларига қуръа ташланди. 1/8 финалда грузин футболчилари Англиянинг «Тоттенхэм» командаси билан, киевликлар эса ГФРнинг «Штутгарт» командаси билан ўйнайдилар. Совет командалари биринчи учрашувни ўз майдонларида 28 ноябрда ўтказадилар. Жавоб матчлари 12 декабрда Лондонда ва Ғарбий Германияда ўтказилади.

Директиваларда
БИТИЛГАН

Халқ истеъмоли буюмларига кенг йўл

1976 ЙИЛ ҲИСОБИГА

> **«МАҲАЛЛИЙ САНОАТ МАҲСУЛОТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ 1,7 БАРАВАР КЎПАЙТИРИЛСИН, БАДИИЙ ҲУНАРМАНДЧИЛИК БУЮМЛАРИ, СОВҒАЛАР, ТУРМУШ УЧУН ЗАРУР БЎЛГАН МАЙДА ХЎЖАЛИК БУЮМЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АНЧА КЕНГАЙТИРИЛИБ, БУНИНГ УЧУН МАҲАЛЛИЙ ХОМ АШЁ РЕСУРСЛАРИДАН ВА МАТЕРИАЛЛАРДАН МУМКИН ҚАДАР КЎПРОҚ ФОЙДАЛАНИЛСИН».**
>
> (КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

Тошкент шаҳар маҳаллий саноат бошқармасига қарашли корхоналарнинг ишчи коллективлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини ҳаётга татбиқ этиш, Директиваларда битилган улуғвор вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшиш иштиёқида ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар.

Шаҳримиз маҳаллий саноатчилари беш йиллик ҳал қилувчи йилида айниқса унумли ишлаб, социалистик мусобақани куч ва маблағларни кам сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш шиори асосида олиб бормоқдалар. Уларнинг меҳнатда эришаётган ютуғига кўн-галантерея фабрикаси коллективи ҳам салмоқли улуш қўшмоқда.

Йил бошиданоқ корхонада иш меъёрида ташкил этилди, цехлар ва бригадалар ўртасида меҳнат беллашуви намунали йўлга қўйилди. Ишчилар партия ва ҳукуматимизнинг 1973 йил халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги қарорига ўзларининг амалий ишлари билан жавоб бермоқдалар. Улар смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб, ойлик ва квартал планларининг бажарилишига катта улуш қўшдилар.

Меҳнат қилган элда азиз, деганларидек, ишчиларнинг эзгу мақсад йўлидаги интилиши туфайли эришган ютуқлари ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан рағбатлантириб келиняпти. Мана бунга бир мисол:

...Корхонага кўчма Қизил байроқ топширилиши ҳақидаги хушхабар фабриканинг барча цех, участка ва бригадаларига бир зумдаёқ тарқалди. Ишчилар шу муносабат билан ўтказиладиган тантанали йиғилишни орзиқиб кута бошлашди. Мана, улар кутган дамлар ҳам келди. Коллектив аъзоларига район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қарсаклар остида топширилди. Бу мукофотдан руҳланган коллективнинг ҳар бир аъзоси ўз участкасида янада ғайрат билан ишлаш, барча ички резервлардан самарали фойдаланишни дилига тугиб қўйди...

Нимасини айтасиз, шу ишчининг қадоқ қўллари туфайли корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми кўпаймоқда, буюртмачилардан миннатдорчилик хатлари тез-тез келиб турибди, ўзаро мусобақа туфайли эришилаётган ютуқлар салмоғи янада ошиб бораяпти. Ишчиларнинг эзгу мақсад йўлидаги бу интилиши муносиб тақдирланди. Коллектив райондаги корхоналар ўртасидаги беллашувда ғолиб чиққанлиги учун Собир Раҳимов район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди. Бу мукофот ишчи билакларига янгидан-янги куч-қувват бағишлади.

Ойлик ва квартал планларининг муддатидан илгари бажарилиши сири нимада?

— Бунинг ҳеч қандай сири йўқ, — дейди корхона директори Э. Маҳкамов. — Биз йил бошиданоқ ишни мусобақа асосида ташкил этдик. Коллективимиз аъзолари ўртасида 1973 йилги топшириқни барвақт адо этиш юзасидан беллашув яхши йўлга қўйилди. Ишчиларимиз бугун кечатидан, эртага бугунгидан унумли ишлашни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйдилар. Уларнинг ғайрат-шижоати туфайли ютуқларимиз салмоғи ошаверди. Мана энди-ликда биз бунинг самарасини яққол кўриб турибмиз. Коллективимиз маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича йиллик топшириқни муддатидан илгари шараф билан бажарди. Биз бир зум ҳам иш суръатини пасайтирмай, эришган зафарларни янада мустаҳкамлаймиз. Ишчиларимизнинг эзгу нияти ана шундай.

Шу кунларда фабрика цехларида бўлсангиз қизгин меҳнат устидан чиқасиз. Корхонада байрам олди вахтаси тобора қизияпти. Ишчилар меҳнатда янги-янги муваффақиятларни қўлга киритишаётир.

Бу ерда техника тараққиётини тезлаштириш, иш жараёнларини енгиллаштириш ва меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган қимматли таклифларнинг ишлаб чиқаришга кенг жорий этилаётганлиги муваффақият калити бўлмоқда.

Шуни айтиш керакки, бу йил фабриканинг ўзида янги цех ташкил этилди. Унда сунъий чармлар тайёрлана бошланди. Илгарилари ана шундай маҳсулотлар Ленинграддан олиб келинар эди. Эндиликда бунга ҳожат қолмади. Махсус пресс монтаж қилиниб, у сунъий чарм ишлаб чиқаришга мослаштирилди. Мана шу тадбир туфайли фабрикада галантерея маҳсулотлари тайёрлаш икки ярим баравар ошди.

Корхона коллективининг НОТ тадбирларидан кўраётган фойдаси ҳам салмоқли бўляпти. Мана бунга бир мисол. Илгарилари пойафзал цехида ковушлар пошнаси михланар эди, эндиликда уни елимлашга ўтилди. Битта НОТ планининг жорий этилиши туфайли давлат йилига 3200 сўм наф кўряпти. Маҳаллий саноатчиларнинг ҳал қилувчи йилдаги бундай ибратли ишларидан яна кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Партия ва ҳукуматимизнинг социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарори асосида меҳнат қилаётган ишчилар орасида вақтдан ўзганлар кўпчиликни ташкил этади. Фабриканинг Р. Туропова, З. Соипова, О. Маҳмудов, П. Холматов сингари фидокорлари номини коллектив аъзолари ҳурмат билан тилга оладилар. Улар ишчи вақтидан самарали фойдаланиб, ички резервларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиб, белгиланган топшириқларни доим ортиғи билан адо этмоқдалар. Шу кунларда бу пешқадамлар 1975 йил ҳисобига маҳсулот тайёрламоқдалар.

Фабрикада йиллик марра эгалланди. Лекин иш суръати бир зум пасаймаяпти. Коллектив аъзолари шу кунгача 1 миллион 692 минг сўмликдан зиёд маҳсулот тайёрлашди. Уларнинг янги режаси янада каттадир. Корхона ишчилари йиллик планга қўшимча яна ярим миллион сўмлик кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришга бел боғладилар.

Я. СОЛИЕВ.

●Раҳбар кадрлар ўқувига эътибор

Пухта тайёргарлик

Партия сиёсий маорифи шохобчаларида янги ўқув йили бошланишига оз вақт қолди. Районимиз партия ташкилотлари ҳам сиёсий ўқишни муваффақиятли бошлаш учун пухта ҳозирлик кўришди. Бу йил, айниқса, раҳбар кадрларнинг ўқишига алоҳида эътибор берилди. Дарҳақиқат, КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотларида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий билими тўғрисида»ги Қарори районимиз партия ташкилотлари олдига ҳам юксак вазифаларни қўйди.

Районимизда йигирмага яқин министрлик, давлат комитетлари, республика ташкилотлари, шу билан бир қаторда, 60 дан зиёд илмий текшириш институтлари, медицина муассасалари, олий ўқув юртлари, маъмурий ташкилотлар мавжуддир. Шунинг учун ҳам район партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотларида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими тўғрисида»ги Қарорининг бошланғич партия ташкилотлари томонидан қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди ва янги ўқув йили олдидан муҳим вазифалар белгилаб олинди.

Бу йил районимиз бўйича Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм университетида ўқиш учун 500 га яқин киши юборилди. Булардан 185 киши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар ва район партия комитетларининг номенклатурасида турадиган раҳбар кадрлардир.

Районимизда янги ўқув йилида 253 та назарий семинар ишлай бошлайди. Бу йилга назарий семинарларда тингловчилар марксизм-ленинизм классикларининг айрим асарлари, КПСС тарихи ва партия қурилиши, илмий коммунизм проблемалари, фалсафа, иқтисодий назария, коммунистик ва миллий озодлик ҳаракати проблемаларини ўрганадилар. Бу семинарларда 8 мингга яқин раҳбар кадр, турли тоифадаги зиёлилар ва халқ хўжалиги мутахассислари билимларини оширадилар. Булардан 3,5 мингга яқинини коммунистлар ташкил этади.

Бу ерда яна шуни таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар ва район партия комитетлари қошида ташкил этилган назарий семинар ва мактабларга ҳам шу ташкилотлар номенклатурасида турувчи 700 дан зиёд раҳбар кадрлар жалб этиладн.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг нарх Давлат Комитети партия ташкилоти янги ўқув йилига пухта тайёргарлик кўрди. Раҳбарлардан беш киши марксизм-ленинизм университетига ўқишга юборилди. Бу ерда 25 киши «Бошқариш фани ва практикаси» бўйича назарий семинарда қатнашади. 10 киши, эса, «Иқтисодий билим асослари»ни эгаллайди. Бу ташкилотдаги Ўзбекистон КП Марказий Комитети номенклатурасида турувчи 7 киши, область, шаҳар ва район партия комитети номенклатурасида турувчи 5 киши турли ўқишларга жалб этилган.

Бу соҳада Давлат машинасозлик лойиҳалаш конструкторлик технология бюроси партия ташкилоти олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир. Бу ерда партия ташкилоти ташаббуси билан бўлим бошлиқлари, инженерлардан иборат 55 киши учун Тошкент шаҳар партия комитети қошидаги марксизм-ленинизм университетининг группаси ташкил этилди. Иқтисодий билимларни эгаллаш мақсадида турли тоифадаги кишилар учун 9 та марксизм-ленинизм асослари мактаби ташкил этилди. Бу мактабларга 207 коммунист жалб қилинди. Бу ерда олий ўқув юрти, аспирантура ва техникумларда ўқийдиган ишчи-хизматчилар сони кўпчиликни ташкил этади.

Районимизда бундан ташқари 153 та бошланғич сиёсий мактаблар, 222 та марксизм-ленинизм асослари мактаблари ташкил этилган бўлиб, бу мактабларга 10 мингдан зиёд тингловчи жалб қилингандир. Умуман, район бўйича сиёсий ўқишнинг турли формаларига 13 мингга яқин киши жалб қилинди.

Меҳнаткашларга иқтисодий билим бериш ҳам район партия ташкилотларининг доимо диққат марказида турибди. Бу йил 21 мингга яқин ишчи, инженерлар, ишлаб чиқариш ходимлари иқтисодий ўқувнинг турли босқичларида билим оладилар.

Бундан ташқари, меҳнаткашларни сиёсий ва ахлоқий жиҳатдан тарбиялашда, иқтисодий ва илмий-техникавий билимларни, илғор ишлаб чиқариш тажрибасини ўрганишда муҳим роль ўйнаб келаётган халқ университетлари ва коммунистик меҳнат мактаблари ҳам иш бошлайдилар.

Марксча-ленинча назарияни ўрганишда, иқтисодий билимларни эгаллашда пропагандистлар катта роль ўйнайдилар. Районимизда тажрибали ва ишбилармон пропагандистлар кўплаб топилади. Айниқса, йилдан йилга пропагандистлар меҳнатини қадрлаш, уларни рағбатлантириб боришга партия ташкилотлари катта эътибор бериб келмоқдалар.

Бу йил пропагандистлардан беш кишининг номи шаҳар партия комитетининг «Ҳурмат китоби»га ёзилди. Булар орасида ўн йилдан ортиқ пропагандистлик қилиб келаётган Ўзбекистон ССР ФА В. И. Романовский номидаги математика институтининг бўлим бошлиғи, физика-математика фанлари доктори Тўхтамурод Жўраев, Ўзбекистон ССР ФА иқтисод институтининг сектор мудири, иқтисод фанлари кандидати Рустам Шодиев, Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва эксплуатацияси министрлиги бўлимининг бошлиғи Семён Ионович Каплунларнинг номлари бор. 32 нафар пропагандист район партия комитетининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Бошланғич партия ташкилотларида пропагандистларга саёҳат учун бепул путёвка бериш, қимматбаҳо буюмлар билан мукофотлаш, раҳматномалар эълон қилиш каби рағбатлантириш формалари одат тусига кириб бораяпти.

Бу йил районимизда 753 нафар коммунист пропагандистлик шарафли ишини олиб боради.

Янги ўқув йилининг биринчи машғулоти ҳамма жойда «партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг халқаро фаолияти тўғриси»да КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми қарорларини ўрганиш билан бошланади.

Район партия комитети КПСС Марказий Комитетининг апрель (1973 йил) Пленуми якунларини ўрганишга бағишланган семинар уюштирди. Бундан ташқари, пропагандистларимиз область ва шаҳар партия комитети сиёсий маориф уйи томонидан уюштирилган семинарларда қатнашдилар.

Юқоридагилардан хулоса қилиб шуни айтиш керакки, районимизда партия сиёсий маорифи системасида янги ўқув йили ҳамма звеноларда уюшқоқлик билан бошланиши учун пухта тайёргарлик кўрилмоқда.

А. МАХСУМОВ,
Киров район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари.

Ёшлар ҳиммати

Она шаҳримизда кўплаб баланд иморатлар қурилмоқда. Салобатли бу биноларни бунёд этишда азамат қурувчилар билан бир қаторда, турли насбдаги кишилар ҳам ўз меҳнат улушларини қўшаяптилар. Ана шундай кўп қаватли бинолардан бири «Пахтакор» стадиони ёнида қурилаётган Ёшлар уйидир.

Байрам арафасида бу ерда шаҳримиздаги олий ўқув юртларида билим олаётган 100 га яқин чет эллик студентлар бир кунлик шанбалик ўтказдилар. Ҳашарда Судан, Мали, Перу, Сурия, Вьетнам каби ўн тўрт мамлакат ёшлари иштирок этдилар.

Шанбаликда шаҳримиз студентларидан ҳам кўплаб ёшлар қатнашиб, қизғин меҳнат қилдилар.

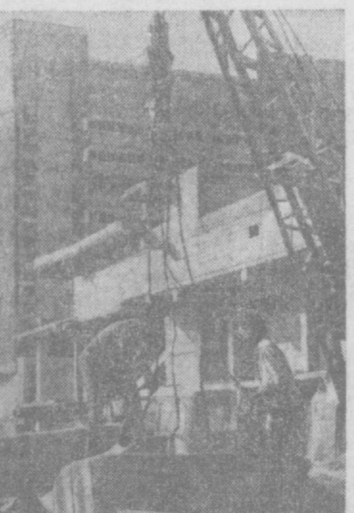

СУРАТЛАРДА: Ёшлар уйида чет эллик студентлар ҳашар ўтказишмоқда.

Ҳ. ШОДИЕВ фотолари.

ХУШХАБАРЛАР

КОГОН. Муборак—Уртабулоқ электр линияси муддатидан илгари фойдаланишга топширилди. Линиянинг узунлиги — 80 километр. Бу — саккизинчи ихтисослаштирилган трест монтажчилар коллективининг байрам олди туҳфасидир. Бухоро —Тошкент — Фрунзе — Олмаота газ қувури участкаларида ҳам худди шундай линиялар ишга туширилди. Когон ва Косон кўчаларини ёритиш соҳасида катта иш қилинди. Электрлаштириш ходимлари Қизилтепа, Когон районларининг ва Бухоро областидаги бошқа районларининг колхозлари ҳамда совхозларига катта ёрдам бердилар.

* * *

ТЕРМИЗ. Бутуниттифоқ «Энергосетьпроект» институти Урта Осиё бўлимининг мутахассислари Ўзбекистоннинг жанубидаги йирик шоликорлик хўжалиги— «Искра» совхози учун 110 киловольт кучланишдаги электр линияси ва трансформатор кичик станциясини лойиҳалашга киришдилар. Электр линияси Қумқўрғон—Термиз магистрал линиясидан Амударё соҳилидаги насосларга электр энергия беради. Бу насослар далаларга кўпроқ сув чиқариш, шолипояларни кенгайтириш имконини беради.

* * *

ШАҲРИСАБЗ. Шаҳрисабз консерва заводи Молдавия мутахассисларининг рецепти асосида янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди. Бу маҳсулот «Икра любительская» деб аталади. Янги маҳсулот қовурилган пиёз, сабзи, зиравор қўшиб кўк помидордан тайёрланган. Ана шу консерваларнинг дастлабки туркуми савдо шоҳобчаларига чиқарилди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Воқеалар, фактлар, янгиликлар

Ўн миллион тонна пўлат

БУХАРЕСТ. Галац комбинатининг металлурглари пўлат қуйиш заводи 1968 йилда барпо этилгандан буён мамлакатга ўн миллион тонна пўлат беришди. Руминия металлургия саноатининг ана шу навқирон корхонаси Совет Иттифоқининг кенг техникавий ёрдами билан қурилган эди. Совет Иттифоқидан келтирилган энг янги ускуналар — йилига 4,3 миллион тонна пўлат қуйиш қувватига эга бўлган слябин ва иссиқ прокатка қиладиган стан комбинатда ғоят манзур бўлиб қолди. Совет Иттифоқидан келган мутахассислар ана шу ускунани ўзлаштиришда ўз румин ҳамкасбларига кўмаклашдилар, улар жадал қуйиш тажрибасини ўргатдилар.

1968 йилда, дастлабки пўлат олинган пайтда бу ерда уч смена мобайнида атиги 7—8 марта пўлат эритилар эди. Ҳозир эса бир кечаю кундузда 52 марта пўлат эритилмоқда. Шу билан бир қаторда корхонада совет мутахассислари ёрдами билан пўлатнинг 250 та янги маркасини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Комбинатда ишлаб чиқарилаётган прокатнинг қарийб 50 проценти Совет Иттифоқига экспорт қилинмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатлар халқаро социалистик меҳнат тақсимоти доирасида пўлат прокат ГДР, Польша ва бошқа социалистик мамлакатларга ҳам жўнатилмоқда.

Совет қитоби кунлари

ВАРШАВА. Ноябрь Польшада Совет Итттифоқи анъанавий ойи бўлиб қолди. Бу ерда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 56 йиллигига бағишланган совет китоби кунлари тантанали вазиятда очилди.

Совет китоблари халқ Польшаси шаҳар ва қишлоқларининг кўчаларида ва майдонларида сотилмоқда, намойиш қилинмоқда. Ҳамма жойда китоб кўргазмалари ва китоб сотиш ташкил қилинган, ёзувчи ва шоирларнинг китобхонлар билан учрашувлари уюштирилмоқда, муаллифларнинг кечалари, китобхонларнинг конкурслари ўтказилмоқда. Польша Халқ Республикаси совет китобларига қизиқишнинг зўрлиги тасодифий эмас. Утган йилнинг ўзидагина Совет Иттифоқида 8 миллион нусха китоб харид қилинди. Ижтимоий—сиёсий ва илмий-техникавий адабиёт айниқса манзур бўлмоқда.

Совет китоби кунлари муносабати билан мамлакатнинг турли жойларида 1.700 дан кўпроқ кўргазма, шу жумладан Краковда Украина китоблари кўргазмаси ташкил қилинди. Краковдаги кўргазмада бир мингдан кўпроқ номдаги китоблар намойиш қилинмоқда. Шунингдек, Варшава ва Шчицинда ҳам Совет Иттифоқи халқлари китобларнинг катта-катта кўргазмалари уюштирилди.

(ТАСС).

АҚШДА ЁҚИЛҒИ НОРМА БИЛАН БЕРИЛЯПТИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АҚШда тинчлик вақтда биринчи марта ёқилғи нефть норма билан бериладиган бўлди. Нефть уй-жойларга ҳам, шунингдек саноат корхоналарига ҳам норма билан берилади.

Мамлакатда энергетика ресурслари етишмаётганлиги шу чорани кўришга мажбур қилди.

Расмий равишда эълон қилинишича, шу йил қишда кескин энергетика кризисига учрамаслик учун ёқилғи нефтни норма билан бериш жорий этилди. Бу тартиб узоқ вақтгача сақланиб қолса керак, деб ўйламоқдалар.

Ёқилғининг етишмаётганлиги Америка экономикасига таъсир қилди. Масалан, бир қанча авиакомпаниялар ички ҳаво йўлларида қатнайдиган самолётларнинг тўртдан бир қисми миқдорида учишни камайтирдилар. Американинг энг йирик «Пан—Американ» ва «Транс Уорлд» авиакомпаниялари Атлантика денгизи устидан самолётларнинг учишини камайтирмоқчи.

Бир қанча районларда уйлар ва мактабларни иситиш учун бериладиган ёнилғи миқдори камайтирилади. Электр қуввати вақт-вақти билан тўхтатиб қўйилади. Шаҳар кўчаларида ёруғлик камайтирилади. Нью—Йорк штатининг маъмурлари шу қишда бир қанча районларда мактабларнинг ёпиб қўйилиши ва Нью-Йорк метроси линияларида поездлар қатновини камайтирилиши мумкин, деб огоҳлантирди.

Вена кўчаларида

Вена аҳолиси (улар тартибли йўловчилар ҳисобланишади) кўчаларда транспорт ҳаракати қалинлашган пайтларда светофорнинг кўк чироғи ёнишини сабр билан кутишади.
В. Будан фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

●СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Халқ хизматкори—мусобақа илғори

Ажойиб даврда яшамоқдамиз. Ҳар бир кунимиз салмоқли бўлмоқда. Ишчи ва хизматчиларимиз «Тўққизинчи беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз» шиори билан меҳнат қилишмоқда. Бу шиор эндиликда, районимиз меҳнаткашларининг оммавий шиори бўлиб қолди. Ҳамма жойда —корхона, муассаса ва ташкилотларда социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Ишчиларимиз ўз зиммаларига конкрет мажбуриятлар олишди. Уни бажариш йўлида бутун куч ва имкониятларини сарфлашмоқда.

Станок олдида тик туриб меҳнат қилаётган ишчи, халқ фаровонлиги йўлида жонбозлик кўрсатаётган хизматчиларимизнинг кун сайин янгидан-янги меҳнат ютуқларини қўлга киритаётганликлари қувончлидир. Бу борада, шаҳар Советининг депутати Л. Казанцева издошларининг 4 минг кишидан ошиб кетганлигини айтиб ўтиш ўринлидир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорини ҳамма қатори районимиз меҳнаткашлари ҳам зўр кўтаринкилик билан кутиб олдилар. Бу қарорга жавобан, барча жойларда меҳнат кўтаринкилиги авж олди. Айниқса, депутатларимиз ибрат кўрсатишди. Жумладан, шаҳар Советининг депутатлари М. И. Абрамова, Н. А. Тарасова, Х. Мусаев, Н. Мажидова каби меҳнат зарбдорларининг номларини санаб ўтиш кифоя. Районимизда меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,8 процент ошди. Икки йил-у тўққиз ой мобайнида саноат корхоналари 2650 бирликдаги юксак ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган жиҳозлар билан таъминланди. 1500 станок ва механизм модернизация қилинди. Пландаги 21 ўрнига 25 автомат линиялари ишга туширилди. Саккиз ишлаб чиқариш участкаси ва иккита цех комплекс механизациялаштирилди.

Янги техникадан унумли фойдаланиш эвазига 1460 ишчи кучи тежалди. Фақат шу ҳисобга икки миллион сўмликдан ортиқ иқтисодий фойда олинди. 5 мингдан ортиқ рационализатор таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Районимизнинг барча саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларида 35 мингдан ортиқ киши умумхалқ социалистик мусобақасида қатнашмоқда. Улар меҳнат қилаётган 19 цех, 493 бригада, 27 участкага «Коммунистик меҳнат коллективи» деган фахрий ном берилди. Саккиз мингдан ортиқ ишчи «Коммунистик меҳнат зарбдори» номига эга.

Ҳозиргача районимиз бўйича 50 дан ортиқ киши шахсий беш йиллик планини бажарди. Саккиз юзга яқин ишчи 1975 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Корхона раҳбарлари ва депутатлар партия ҳамда касаба союз ташкилотлари илғорлар тажрибасини кенг ёйишга катта эътибор беришмоқда.

Баъзан шундай бўлади. Сон орқасидан қувиб, сифат унутилади. Ҳозир бизда бундай ишга деярли барҳам берилган. Барча саноат корхоналарида биринчи марта ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатига эътибор берилмоқда. Бу ишда ҳам депутатларимиз бош-қош.

Мана, бир мисол. Шаҳар Советининг депутати Л. Казанцева ўз шогирди М. Ҳакимованинг шошма-шошарлик натижасида баъзан сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқараётганини сезиб қолади. У бу ҳақда бир неча бор шогирдини огоҳлантиради. Лекин, М. Ҳакимова ўз билганидан қолмади. Натижада, унинг бу иши цех коллективи орасида муҳокама қилинади. Шогирд кўпчилик танқидидан тўғри хулоса чиқаради. Ҳозир М. Ҳакимова ишлаб чиқариш илғори. У 1975 йил ҳисобига меҳнат қиляпти.

Йил бошида районимиз меҳнаткашлари Олмаота шаҳрининг М. Авезов райони билан мусобақа шартномасини имзолашди. Иккала район ишчи ва хизматчилари бир-бирлари билан шахсий мусобақа бошладилар. Мисол учун биргина тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, район Советининг депутати А. С. Верзилинанинг олмаоталик илғор тўқувчи Л. В. Кочеткованн шахсий мусобақага чақирганлигини айтиб ўтиш кифоя.

Район Совети район масштабида олиб борилаётган социалистик мусобақа ҳақида ғамхўрлик қилиши керак. Бу қунт ва чидам билан ишлашдан ташқари, катта ташкилотчиликни ҳам талаб этади. Район Совети ва унинг депутатлари бу борада ўз олдиларига қўйган вазифани уддалаяптилар.

Албатта, камчиликларимиз ҳам йўқ эмас. Масалан, районимиздаги бешта корхонада меҳнат интизоми бўшаштириб юборилганлиги аниқланди. У ердаги депутатлар камчиликларни кўра била туриб, олдини олиш чораларини белгилашмади. Ахир, улар халқнинг ишонган вакиллари-ку. Шундай экан, нега улар бу ҳақда раҳбарларни огоҳлантиришмайди? Қолаверса, район ижроия комитетини бу ердаги камчиликлардан хабардор қилишмайди.

Икки саноат корхонаси — «Узвторцветмет» ва шиша идишлари заводлари планни бажара олмадилар. Улар 507 минг сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқаришди. Бунинг ҳаммаси ишчи кучидан тўла фойдаланилмаслик, кадрлар қўнимсизлиги, ишчиларга етарли меҳнат шароити яратиб берилмаганлиги нинг оқибатидир.

Зиммага олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилиши шубҳасиз меҳнат интизомига боғлиқдир. Қаерда унга риоя қилинса, ўша ерда унумдорлик ҳам ортаверади. Депутатларимиз буни яхши билишади. Шунинг учун ҳам, улар доимо ишчиларни тартибли бўлишга, сабабсиз иш соати қолдирмасликка ундайдилар. Масалан, 1-пойафзал фабрикаси ишчиси Т. Олимов ишга кечикиб келадиган одат чиқарди. Унинг ҳамкасби, район Советининг депутати Н. Абилов у билан суҳбатлашди. Маълум бўлишича, Т. Олимовнинг оила шароити туфайли шундай воқеа содир бўлаётган экан. Депутат бу ишчининг яшаш шароити билан танишди. Унинг уйи тор, иккита кичик хонада 7 киши яшайди. Болалари боғчага бормас экан. Депутат бу ҳақда райижрокомни огоҳлантирди. Унинг елиб-югуриши туфайли, Т. Олимовнинг иккита боласи боғчага жойлаштирилди. Оилага янги квартира берилди. Ҳозир Т. Олимов депутатдан миннатдор. У ишлаб чиқариш илғори.

Райижроком ҳар бир ишда депутатларга суянади. Ўртадаги алоқа қанчалик мустаҳкам бўлса, ишимиз ҳам шунчалик мустаҳкам бўлаверади.

Зарбдор беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилини муваффақиятли якунлашимиз кўп жиҳатдан депутатларнинг ташкилотчилигига боғлиқ. Депутат — халқ хизматкори. У қаерда бўлмасин, мусобақа илғори бўлиши керак. Зеро, депутат учун халқ ва юрт фаровонлиги йўлида хизмат қилишдан ортиқ бахт йўқ.

З. АБДУРАҲИМОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Фрунзе район Совети ижроия комитетининг раиси.

Шарқ юлдузи

НОЯБРЬ СОНИДА

«Шарқ юлдузи» журналининг ноябрь сони «Қардош халқлар буюк иттифоқига садоқат» сарлавҳаси остидаги материаллар билан очилади. Унда шу йил сентябрь ойида республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топширилишига бағишланган тантанали мажлис материаллари ёритилган.

Сиз журналнинг бу сонида С. Нуровнинг «Беда ҳиди» ҳикоясини, Тўлқин, Б. Пармузин, Ф. Зоҳидларнинг янги шеърларини ўқишингиз мумкин. Ж. Жабборовнинг «Ўжарлар» пьесаси, М. Алининг «Боқий дунё» достонини, Н. Сафаровнинг «Наврўз» романининг давоми, А. Бобохоновнинг «Матбаачилар устози» очерки ҳам шу сондан ўрин олган.

«Публицистика», «Санъат», «Бизнинг календарь», «Юбилярларимиз», «Танқид ва адабиётшунослик» рубрикалари остида ҳам қизиқарли материаллар эълон қилинган.

Фозил ЗОҲИД

ТЎРТЛИКЛАР

Бир коса сув билан озаймас чашма,
Бир коса сув билан қонар бир ташна.
Ташнага сув бахшида қилган билан тенг
Бир ғамгин дилни шод қилсанг, эй, ошна!

* * *

Обрў-меҳнат билан йиғилган хирмон,
Камтарликдан унда барака чандон.
«Кибру-ҳаво» деган елга йўл берсанг,
Хирмонни совурар, қиларсан армон.

* * *

Дилни дил суғорар булоқ мисоли,
Менинг қувончимдир дўстлар висоли.
Ғамли куним эса, танҳолигимдир,
Ҳаёт-ҳаёт эмас дўстлардан холи.

* * *

Дўстим кўнглим олди қилиб бир ҳиммат,
Сўнгида эшитдим, ундан юз миннат.
Беминнат мушт яхши миннатли ошдан,
Билдимки: бу мақол эмас беҳикмат.

УРГАНЧ.

Назир САФАРОВ

НАВРЎЗ

Роман-хотира

Бир умрга миннатдорман

ЯНА ўша Самарқанддаман. Ўқитувчиларни қайта тайёрлаш курсида учинчи бор бўлишим. Ўқитувчилар сафи ҳар йили ўсарди. Ўтган йиллари тайёрлаш курсида биронта ҳам аёл бўлмаса, энди бор эди. Лекин бўлажак бу муаллималар қардош татар хотин-қизларидан эди. Чироқ ёқиб қидирилганда ҳам ўзбек хотин-қизлари курсимиздан топилмасди. Татар қиз-жувонлари Жиззах ўқитувчилари сафида биринчи қалдирғочлар эди.

Такрорий курс программаси йил сайин кенгайиб, билим доираси ҳам чуқурлаша борарди. Ёши катталардан ийманиб ўқишга муккамдан кетгандим. Энди кундузларигина эмас, кечалари ҳам не вақтгача дарс тайёрлардим. Қуққисдан «аяган кўзга чўп тушгандек» бўлди. Ўчакишгандек касал бўлиб ётиб қолишим айни бир вақтда Ҳамро опам ҳам оғриб қолди. Мен энди у оиланинг «дарди устига чипқон» бўлдим. Ҳар иккала касални опамнинг қизи — жияним Норакой боқарди. Кун оралаб безгак тутарди. Тутганда ҳам шундай қалтироқ босиб тутардики, тишим-тишимга урилиб тақилларди, вужудимга қалтироқ кириб қўл оёғим типирчилаб, ўзимни ҳар томонга ота бошлардим.

Худди маслаҳатлашиб қўйгандек опам иккимизнинг безгагимиз бир вақтда тутарди. Бечора жияним гоҳ менга, гоҳ онаси олдига югурар, қалтироқни босиш учун устимизга миниб олиб йиғларди.

«Ён қўшним — жон қўшним» деганларича бор экан. Безгагимиз хуруж, жазавасига олган чоқда, опамнинг қўшниси Холдор холам чиқиб қолди. У ҳар куни бир марта кириб ҳолимиздан хабар оларди. Гоҳ аччиқ хўрда, гоҳ юпқа пишириб кириб: «Киши овқат билан тирик. Ўзларингизни зўрлаб бўлса ҳам, бир қошиқ — ярим қошиқдан иссиқ овқатдан ичинглар!» деб зўрлаб, оғзимизга овқат қуярди.

Бир куни у: «Дугонажон! Норак биби жуда қийналиб кетди. Йўқ демасангиз, қиртирмай, ўзига ўзи табиблик қиларди. Бир қошиқ ёғ, бир дона пиёз, бир коса сув, уч-тўртта аччиқ қалампирдан пиёва шўрва пишириб ичиб олардида, қалин кўрпага ўралиб ётарди. «Шифобахш» пиёва шундай терлатардики, бир неча соатдан сўнг онам яна соғайиб, яна қушдек учиб, елиб-югуриб рўзғор ишларига киришиб кетарди. Онамнинг эпчиллигидан мамнун бўлган дадам:

— Тошкентлик! Касал Назирқул ўғлимни ўзим уйга олиб чиқиб боқиб турсам», деган эди, опам: «Худо хайрингизни берсин, дугонажон, Назирқулнинг ўзидан сўранг, мен нима ҳам дер эдим», деди.

Бундан уч йил бурун Оқил иккимиз опамникини сўроқлаб келганимизда, поччамнинг эшиги қаршисида шу мунис аёлни учратган эдик. Худди шу аёл опамнинг ҳовлисига бизни бошлаб кирган эди.

— Дард меҳмон, ўғлим. Тезда дори-дармон қиламиз. Амакинг ҳам сени жонидан азиз кўради. Назирқул «писари нағз», деб эсгинаси кетади,— деди хола.

Ҳа, дард меҳмон, бунга ишонса бўлади. Буни мен ўз оиламиз мисолидан яхши билардим. Онам қиш фасллари жуда кўп учинарди. Музхона сингари ошхонада ун элаб, хамир қорарди, нон ясаб, сўнг аччиқ изғирин ҳавода нон ёпарди. Ёки яп-яланг ўчоқ бошида овқат пишириб, гоҳо учиниб «вой бошим!!»лаб қоларди. Табиб ча-бўлишингга ҳам, бир кун ичида соғайиб кетишингга ҳам тараф йўқ!— деб қиқир-қиқир куларди.

— Ҳа, яхшиям сизни тошкентликка йўлиқтирган худойим. Бошқа бирoнта «берсанг еяман, урсанг ўламан» дейдиганига дучор қилганда нима қилардингиз?— дерди онам қошини чимириб.

— Ундами, кавушини тўғрилардим - қўярдим, — дерди дадам кулиб.

— Боши думалоқ, бути айри бўлган билан одам бўлавермайди киши. Эрим, уйим, болам деган аёл эри билан баравар жон тортиб, жафо чекиши керак... Худо кўрсатмасин, агар касалим ҳафтага чўзилиб кетгудек бўлса, менсиз аҳволларингиз нима кечади,— деб қўярди онам керилгандек бўлиб.

Ҳар қачон ўзини ўзи даволаб, дардга чап бериб юрган онам бир пайт терламага учради, ўзини ўзи уриб, рўпара келган кишига чангал соладиган, кўзлари қинидан чиқиб, телбатескари сўзлайдиган, тинчитамиз десак, тутқич бермайдиган бўлиб қолди. Дадам уни зўрға ўрнига ётқизар, онам эса ҳамон типирчиларди. Шунда дадам: «Назирқул, кел, оёғини бос, иситмаси баланд. Иситмаси пасайса — тинчиб қолади», деб мени юпатарди.

Мен икки укам билан овора эдим. Синглим Тошбиби эмизикли бўлгани учун,ноилож касал она кўкрагидан «озиқ»лантирардик. Онам ҳушсиз, туз тотимай ётарди. Шу орада Тошбиби ҳам оғриб қолди. Иситмага куйиб-ёниб бўталоқдек бўзлар, қучоғимда инграб оғир-оғир нафас олар, узун тунларни бедор ўтказарди.

Кунларнинг бирида дадам қувона-қувона:

— Назирқул, онанг терлади. Бахтимизга худо қайтиб берди онангни,— деди.

Мен бу гапдан сўнг онамнинг ёнига чўкдим. Энгашиб юзига қарадим: унда енгил табассум асари бор эди. Қувонганимдан:

— Тузукмисиз, ойижон!— деб бақириб юборганимга ўзим чўчиб тушдим.

— Шукур,— дея олди онам, қақраб қолган лаблари билан хиёл тамшаниб, —сув... сув...

Дарҳол дадам ёрдам қилиб онамга сув тутди. Онам бошини кўтариши билан дадам ётиб қолди. Дадамнинг касали онамникидан оғирроқ бўлди. Онам ҳали дармонга кирганича йўқ эди. Тўйиб овқат емаган одамда дармон нима қилсин!.. Шундай бўлса ҳам онам дадам атрофида парвона...

Навбат менга етди. Онамнинг латта ҳўллаб пешанамга босганлари хиёл эсимда...

Осмон фалакда, бир тола муаллақ қилга осилиб қолгандакман. Қил ингичка ва силлиқ, сидирилиб-сидирилиб қўлим қил учига келиб қолди. Энди ортиқ кучим қолмади. Қил тутамимдан чиқиб кетиши билан ерга тушиб чил-парчин бўламан. Чиғириққа осилган дорбоз сингари секин оёғимни юқори кўтариб қилга чирмашиб олсам деяман. Лекин ортиқ кучим йўқ. Кўзларим юмуқ. Очсам бошим айланиб, кўзим тинишидан қўрқаман. Денгизга ғарқ бўлаётган кимса хасга тирмашгандек ҳадеб қилга ёпишаман. Ниҳоят кўзимни очдим, лекин ҳеч нарса кўрмадим. Фазо секин ёриша бошлагандек... Қулоғимга шивирлаган овоз кирарди... Қоронғиликни ёриб, ёруғлик кириб келди... Қаршимда икки аёл ҳайкали. Танишга ўхшатаману, ким эканлигини пайқаб ололмайман.

— Назирқулжон. Болагинам...

Онажонимнинг овози...

— Онажон!... Онажон!...

— Ҳа, жоним. Мана мен, ёнингдаман болажоним.

— Онажон!... Қўрқиб кетдим.

— Қўрқма... худога шукур...

Бу онамнинг овози... Юз кўзимдан терни артарди. Танимга роҳат, жон киритаётганини сезиб турардим бу қўлнинг. Ўша тобда рўй бераётган аҳвол-руҳияга тушуниб ета олмасам ҳам, пайқаб ололмасам-да...

— Ассалому алайкум...

Бу бегона товуш... Ҳушёр тортдим.

— Ваалайкум ассалом.

— Хурсанд парими?

— Ҳа, кўнгилга яқинлар ҳолидан хабар олиб юрибман.

— Худо сизга ёр бўлсин... Қани бу ёққа ўргулай пари!..

Терлама касалини шу ҳолатда ўтказган эканман. Дард чекиниб, дармон кира бошлагач, юқорида тасвирлаб ўтганим ҳолатларни онам айтиб берган ҳикоялардан эслаб олгандим.

Борис ПАРМУЗИН

Оқшом

Хаёлда Занжибар қадим ҳолати:
Бозорлар шовқини
Ва тумонати,
Ботмон-ботмон занжир,
Тилсиз кишанлар...

Йиллар оша қуллар инграб ўтганлар...
Қалампир тер билан
Ва баҳр билан,
Баҳслашган уммону
Ва ёмғир билан
Омухта бир ҳидни яратар экан.
..:Қадимдай кечки пайт қуйилди
жала,
Муллалар мачитга йўлланди жадал.
Қадимдай ўрмонда
Ва қурилишда
Қалампир муаттар анқиди жуда.
Қадамдай ҳорғиндир,
Мудроқдир уммон,
Мавжлари —
Ўгирилган бир тасбеҳсимон.
Мудраган уйлардан сал чеккароқда
Балиқ овловчилар гурунг қурмоқда.
Овчилар тўрларин этаркан ислоҳ,
Намоён бўлди бир болакай ногоҳ.
Дон терган сингари,
Такрор
Ва такрор
Бир хатни ўқир у,
Шод,
Тантанавор.
Талаба онасин хати қўлида.
Муборак бу мактуб —
Совет элидан.
Шошилмай,
Оҳиста чўкмоқда оқшом.
Овчилар уйига шошилмас мудом.

ЗАНЖИБАР.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ таржимаси.

ТЎЛҚИН

ХОТИРА

Ҳамманинг ўз хотираси бор,
Хотира — бу кўнгил бисоти.
Сўнгги нуқта келганда, такрор —
Ёдга тушар инсон ҳаёти!
Хотирадан дилларда баҳор,
Хотира — бу ҳаёт бойлиги.
Хотирада йироқдаги ёр.
Эслашларнинг энг чиройлиги —
Эсламоқлик нақадар создир,
Хотира бу пинҳон овоздир.
О, кимнингдир боқишини бир —
Эслаб қўйсанг, роҳат!
Эмас сир.
Аммо баъзи хотиралардан
Йироқларга қочгинг келади.
Эсласанг гар-тилинар кўнгил,
Хотира ҳам шунда ўлади!
Ҳамманинг ўз хотираси бор,
Хотира— бу ўқилган китоб,
Унутилмас ҳар варақ зинҳор,
Хотирада ҳаяжонли боб.
Аммо баъзи саҳифаларни
Эсламоқни кўрмайсан раво.
Унинг ўрнин келажак билан,
Тўлдирмоқни қилдинг муддао!
Ҳа, шундай ҳам бўлгани яхши,
Эзгу ҳислар сақлансин мудом.
Ҳар дақиқа бўл кўнгил нақши,
Хотира — бу эртага салом!

● ЮБИЛЯРЛАРИМИЗ

ШЕЪРИЯТ ИШҚИДА

В. С. КАЧАЕВ 50 ЁШГА ТЎЛДИ

Ўзбекистонда яшаб ижод этаётган рус шоири Виталий Сергеевич Качаев «Замин жозибаси» («Земная тяга»), «Қуш расмини қандай чизмоқ керак» («Как нарисовать птицу»), «Яшовчанлик» («Живучесть»), «Доира бўйлаб» («Круговращение») шеърий тўпламлари орқали китобхонларга таниш.

1923 йилда Сибирда туғилган В. Качаев катта ҳаёт йўлини босиб ўтди: у болалар уйида тарбияланиб, илм олди, турли касбларда ишлади. У педагогика институтида ўқиб юрган вақтида фронтга жўнаб, Польша ва Чехословакияда бўлган жангларда қатнашди, турли жанговар мукофотлар билан тақдирланди.

Шоир урушдан кейинги даврларда журналист сифатида (Тошкент Давлат университетини битиргач) Жанубий Қозоғистон, Қорақум, Тянь-Шань бўйлаб кезди, маълум муддат Помирда яшади. Унинг жанг таассуротлари, мамлакат қурилишларидан олган илҳоми шеър туғилишига сабаб бўлди.

Биз Виталий Сергеевични эллик ёши билан қутлаймиз, ижодида янги ютуқлар тилаймиз. Қуйида шоир шеърларидан эълон қиламиз.

Шоир санар эдим ўзимни

Аср-асрлар
Ҳамма замонда
Яшар экан замин бағрида
инсон,
Санъаткорлар ўтур битта
армонда,
Ленин сиймосига
Тополмай поён.
Каттакон суратлар,
Аниқ ҳужжатлар,
Ҳайкалтарош
Ҳамда етук шеърият

Бу расмни
Ўз-ўзича тўлатар,
Бирор чизиқ қўшар
Бирор ерига.
Юлдуз ости — ерда қад тиклар
Ильич,
Тиклар ўзин
Бутун
Инсоний қаддин.
Аммо қийин
Тўлиқ ифода қилиш
Умрининг

Буюклик, соддалик қадрин.
Дунёга келар—у янги авлодлар
Бугунги расмига
Боқар ҳайратда,
Ленин сиймосини
Улар тўлатар
Янги бир хислатин топиб
албатта.

Бирор чизиқ,
Бирор белги билан ҳам
Бойитолсам агар мен шу
расмни
Ўзга моҳирлардан бўлмас эдим
кам,
Шоир санар эдим
Шунда ўзимни!..

Жуманиёз ЖАББОРОВ

ЎЖАРЛАР

(КОМЕДИЯДАН ПАРЧА)

БИРИНЧИ ПАРДА

Биринчи кўриниш

Янги иморат қурилаяпти. Ҳавозада тўрт йигит: Тоживой билан Келдиёр шахмат суришяпти. Фахриддин транзисторни варанглатиш билан овора.

Қувондиқ ёнбошлаганча сигарета тутатади. Саҳна юзасидан ҳар хил қақир-қуқурлар. Ҳамма тепада.

ТОЖИВОЙ: (Келдиёрга). Мотсан, жигарим, мот! Иложинг қанча. Буни бўғма ўйин дейдилар. Бу йўлни бир мену бир Ботвинник биламиз... Жаҳон айвонида.

КЕЛДИЁР: Мунча ҳовлиқмасанг, ҳалигина қолган ким эди? Дамнинг ичингга тушиб кетган эди-ку, шалвираб.

ТОЖИВОЙ: Мен... Мен сендан қолар эмишманми? Ана холос, сендан қолсам, қулоғимни шартта кесиб ташлайман, жигар.

КЕЛДИЁР: Қулоғингни ким бошига уради, ўзингга буюрсин, ўжар! (Транзистор товуши авж билан вангиллаб турибди.)

ҚУВОНДИҚ: Уф-ф-ф, қулоқ- мия қолмади-ку, Фахриддин, «ча-ча»нгингни ё паст қил, ё бас қил.

ФАХРИДДИН: Мунча нозикойим бўлиб кетмасанг. Қаранглар, йигитлар, Қувондиқнинг қулоқ пардаларига мусиқа озор етказаётган эмиш. Ҳа-ҳа-ҳа! Яна бинокор эмиш бу киши! (Транзистор овозини баландроқ кўтаради.)

ҚУВОНДИҚ: Ўжар! Ўжарнинг жазоси шу: консерваторияга кираман деб келиб, қурувчи бўлиб юрибди.

ФАХРИДДИН: Имтиҳондан учиб кетдим, жўра, таниш-билиш топилмади. Аммо лекин бу ерда ҳаёт музикасини ўрганяпман. Келаси йили албатта кираман.

ҚУВОНДИҚ: Консерваторuя демоқчи, консерва жуда жонга тегиб кетди. Қип-қизил чўғдай, қўл бола битта ош бўлса заб кетарди-да. Қорин қулдираяпти.

КЕЛДИЁР: Оҳ-оҳ-оҳ! Айни муддао. Ошдан олдин биллурин қадаҳда арғувоний шароб бўлса-ю, гўзал бир нозанин истиғю билан узатиб турса. Бунинг савобига ким етсин.

ҚУВОНДИҚ: Туш кўряпсан, шекилли.

КЕЛДИЁР: Нега туш бўлсин. Туш бўлганда ҳам нимаси ёмон. (Куйлаб) «Тушда кўрдим бир парини, эй сабо, уйғотмагил».

Келдиёр сигарета тутатади, Фахриддин ўрнидан туриб, керишиб, транзисторга ҳамоҳанг бадан тарбия қила бошлайди.

КЕЛДИЁР: Ҳозир шу топда бадан тарбияга бало борми, қилиғи совуқ. Бемаҳалда қичқирган хўрозга ўхшайсан.

ФАХРИДДИН

Физ-куль-тура,
Ура, ура,
Жонингга роҳат, жўра.
Баданингни яйратар,
Ашулангни янгратар,
Пишарсан — бўлсанг ғўра.
Бир-икки-уч,
Бир-икки-уч,
Қайнар мускулингда куч.
Танангни чиниқтирсанг,
Миянгни тиниқтирсанг,
Касал сенга бўлмас дуч!

Ҳамма Фахриддинга қўшилиб, ҳавоза кўприги устида бадан тарбия қила бошлайди.

ФАХРИДДИН

Кўкда порлар камалак,
Гулда ўйнар капалак,
Физкультура қилмасанг,
Босиб кетар пўпанак,
Босиб кетар пўпанак!

ҲАММА

Бир, икки, уч,
Бир, икки, уч,
Қайнар мускулингда куч.
Танангни чиниқтирсанг,
Миянгни тиниқтирсанг,
Касал сенга бўлмас дуч!

ТОЖИВОЙ: (машқдан тўхтаб). Пўпанак дедингми, жигар, жуда тўғри айтдинг. Пўпанак, яъни ўргимчак ини. Мана шу ҳавозага қарасам,ўргимчак инига ўхшаб кўринади. Тўрига илиниб ётган пашшаларга ўхшаймиз.

ҚУВОНДИҚ: Ўҳ, жуда хор қилиб юбординг-ку. Кўнглим ағдарилиб кетди.

ТОЖИВОЙ: Сенда кўнгил бор эканми? Турган-битганинг ўпка, жигар. (Қаландар киради).

ҚАЛАНДАР: Инсофларинг борми, йигитлар, ишласаларинг-чи бир оз. Тушликка вақт бор-ку ҳали.

ТОЖИВОЙ

О, бригадир, бригадир,
Бизлар билан биргадир.
Ҳар бир сўзи қулоққа
Худди олтин сирғадир.
Ҳиммат камарин боғлаб,
Ялқовлик бағрин доғлаб,
Ишла, дейди, беармон,
Бизни доим тергайдир.
О, бригадир, бригадир!

Яна ҳар хил ўйин ва шўхлик авжига чиқади.

Саҳнага яхшигина кийинган чиройли қиз кирган бўлади. Йигитларнинг сўнгги сўзларини эшитиб ҳайрон бўлиб туради. Йигитлар ҳам ногаҳон пайқаб қоладилар, бир-бирини сирли туртишади.

ҚИЗ

Нега ҳайкалдай қотиб қолдинглар,
Нега хаёлга ботиб қолдинглар?
Тушинглар пастга, тушинглар пастга,
Фақат бир минут,
Ё бир нафасга!

ЙИГИТЛАР

Ўзингиз, чиқинг, чиқинг, оппоқ қиз,
Баланддан пастга тушолмаймиз биз.
Чунки нарвонни олиб қўйганмиз,
Чиқиб-тушишдан роса тўйганмиз.

ҚИЗ

Бунчаям анқов
бўлмасанглар-чи,
Бунчаям ялқов
бўлмасанглар-чи,
Тушинглар, ахир,
гапим бор эди,
Ёмғирсиз тарнов
бўлмасанглар-чи,

ЙИГИТЛАР

Қанча гап бўлса қабул қиламиз,
Сиз айтаверинг, ғиштдай иламиз.
Яхши гап бўлса — жонимиз фидо,
Ёмон гап бўлса... кейин биламиз.

ҚИЗ

Бунча ўжарлик не учун керак,
Кесиб ташланар тик ўсган терак.
Мен ҳазил-ҳузил қилмаяпман-ку,
Борми сизларда заррача юрак?!

КЕЛДИЁР: Тили бурро-ку.

ҚУВОНДИҚ: Ҳусниям чакки эмас. Тушинг ўнгидан келдими дейман, оғзига пайғамбар тупурган!

КЕЛДИЁР: Оғизни ҳаром қилдинг-ку, жин ургур. Қара, жуда нозанин-ку.

ҚУВОНДИҚ: Арғувоний шароб...

ҚИЗ: Тушинглар, танишамиз.

ТОЖИВОЙ: Танишамиз деяпти, йигитлар, эшитяпсизларми, сизлардаям юрак борми, деяпти. Бераман деса қулига, чиқариб қўяр йўлига!

Бирин-кетин, узун-қисқа бўлиб тушиб кела бошлайдилар. Қиз уларга рўпара— саҳна ўртасига боради. Фахриддин гитарасини чалиб, қизнинг атрофида парвона бўлиб айланади.

ФАХРИДДИН

Ой деса ойдаккина,
Мой деса мойдаккина,
Қайнаб-қайнаб туриши
Чойдишда чойдаккина.
Қизлар билан суҳбатда
Очилади баҳри-дил,
Танишсак танишайлик:
Менинг отим — Фахриддин!

ЙИГИТЛАР: Бунинг оти Фах-рид-дин!

Қиз: (ҳамма билан бир-бир кўришаркан.) Раҳмат, Фахриддин, менинг отим Озода... Озода... Озода... (Йигитлар ҳам отларини бир-бир айтишади. Фақат Тоживой қўлини бермай, муаллақ тутиб туради.)

ТОЖИВОЙ: Қўрқяпман, жигар, кўришардим-у, нозиккина қўлингизни қавартириб қўймай дейман, Устига-устак, лойлигини қаранг, билчиллайди.

ОЗОДА: Ҳеч қиси йўқ, ҳеч қиси йўқ.

ТОЖИВОЙ: (кўришаётиб сакраб тушади.) Вой мунча мулойим. Худди мушукни силагандай бўлдим. (Озода бир чеккада ўйланиброқ турган Қаландарга яқинроқ боради, қўл узатади).

ОЗОДА: Озода... Сизнинг отингиз?

ҚАЛАНДАР: Қаландарман, салом.

ОЗОДА: Қаландарман? Қанақа Қаландар... Ҳазиллашяпсизми?

ТОЖИВОЙ: Қаландар-да. Исми шунақа. Илгариги жанда кийган қаландарлардан деманг. Бригадиримиз-а бу киши. Вақтинча бригадиримиз. (Кулишади.)

Муҳаммад АЛИ

БОҚИЙ ДУНЁ

(ДОСТОНДАН ПАРЧА)

Қўлларини қипиб соябон,
Қарарди қиз, яйловлар гули.
«Ҳайт!» деб қаттиқ қамчи урган он,
Сапчиб кетди Қудрат дулдули!
Юксак эди шиддатли суръат!
Мувозанат бузилди-ю, кенг
Эгар оғиб, гуп этиб Қудрат
Қулаб тушса бўладими денг!
Нарироқда тўхтаб қолди от,
Босганича салқи жуганин.
«Вой-вой»лаган йигит шу заҳот,
Сезди қизнинг «пиқ-пиқ» кулганин.
Ўнг оёғин ушлаб муғомбир,
Ёлғондакам ингради бирпас:
Фақат юмшаб ўша тошбағир
Яқин келиб ҳол сўраса бас!
Жозибали кўринган макр,
Камакни ҳам қилгуси асир!
Қиз ҳам отдан тушгани замон
Шафқатли дер: «Не бўлди, меҳмон!»
«Мен ношудни сиз кечирингиз,
От илмидан йўқдир хабарим...»
Кўзларини узолмасди қиз,
Ярим очиқ нафис лаблари
Сўйламакчи эдилар аммо
Йигит деди: «Оллоҳи кабир
Бошгинамга солди-ю савдо
Туш кўрдим мен; топмадим
таъбир...»

Ўша тунда кўрганларини,
Долигулин ўрнига қўйиб
Сўйлаб берди мамнун, барини
Самоватнинг сеҳрига йўйиб.
Сўнгра деди: «Мен пойи патак
Юргин дея, ялиндим фақат!
Сенсиз ҳаёт кулмайди малак
Турмушимда бўлмайди роҳат!...
Айтингчи сиз: эй нурли сиймо,
Кўрганимда —қандайин маъно!
Раҳм-шафқат этарми ул қиз!
Менинг билан кетарми ул қиз!...»
Меҳмон йигит бунча сўзамол!
Бол қўшгандай гаплари ширин...

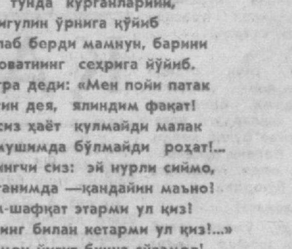

Ғунчақизни элитди хаёл:
Уйдан чиқар елдай яширин,
Панароқда қорабайирнинг
Жиловидан ушлайди ўғлон.
«Ҳайё ҳайт!» деб миков дайрнинг
Дарёсида оқарлар равон.
Равон! Наҳот... Парвардигор-ей!
Йўлда гоҳи чоҳлар ҳам бўлур.
Ёнда турса сарваринг-ёринг,
Чоҳлардан ҳам енгил ўтилур!
Эс-ҳушини ўнглар Ғунчақиз,
Хўжағатдай маржони қалқир:
«Худо билсин... Тангри... Бироқ сиз...
Сиз яхшироқ ялининг... Балки...»
Шодликданми, ғамдан ёш келиб
Киприкларин кетди ҳўл қилиб.
Кўзи тушиб енгил қуюнга
Қорабайир кишнади шунда.
Ёшлик, ёшлик, ўйпараст фасл!

Сенга осмон бир қадам йўлдир!
Ўйларингнинг илк қордай асл,
Покизаси, тозаси мўлдир!
Қудрат ахир муллаваччамиз
Журъатингдан бўлиб баҳраманд,
«Ғунчақизни олиб қочамиз!»—
Демай, чин мард, валламат монанд,
Қиз кўнглидан сўрди ижозат:
«Севгингизга мен йўлдош»— деди.
Чорлагандай сирли фароғат
«Қайдам...» деди, қиз ҳам ёш эди...
Қайга борар Суюнбой сўраб!
Азимбой-чи, нима дер бунга!
Қудрат тезда Масковга қараб
Жўнайди-ку дорилфунунга!
Ҳозир ҳоким фароғатли руҳ,
Барчасини ўйлашга вақт йўқ!
Керак бўлса барини бир-бир
Ўйлаб олар ҳазрати Хизр!

Меваларни қишда сақлаш мумкинми?

Газетхон илтимоси

«Ҳурматли редакция! Мен ҳаваскор боғбонман. Аммо афсуски меваларни қишда сақлаш йўлларини билмайман. Шунинг учун олма, нок, беҳи сингари меваларни қишда сақлаш йўллари ҳақида маълумот беришингизни истар эдим.

А. ЎРАЗМЕТОВ».

Меваларни қишда яхши сақлаш учун уларни ўз вақтида узиб олиш лозим бўлади. Нокни териб олиш муддатини аниқлаш бошқа меваларга нисбатан бирмунча қийинроқдир. Нок тўла пишгунча дарахтда қолдирилади, эти донадорлашиб кетади, унда тошсимон қаттиқ доначалар пайдо бўлади. Нок уруғи жигарранг тусга кира бошлаган вақтда терилади. Қишки ноклар шу навга хос катталикка эга бўлгунча ва ўзига хос рангга киргунча терилмайди. Териш вақтида мевабанд мева шохчасидан осонлик билан ажраладиган бўлиши керак.

Беҳи тўқ яшил тусдан ранги ўзгариб, оч сариқ тусга кирганда, яъни етилган пайтда териб олинади. Бу вақт беҳининг кузда пишадиган навлари учун сентябрнинг иккинчи ярмига, қишки навлари учун эса октябрнинг ўрталарига тўғри келади. Қишки нав беҳилар барг тўкилабошлагунча дарахтда қолдирилади. Етилтирмасдан терилган беҳилар ўз қимматини йўқотади. Беҳини узоқ муддат сақлаш учун уни қайчи билан кесиб олиш керак.

Олмани сақлаш учун ариқ қумидан фойдаланса бўлади. Бунинг учун қум тоза ва офтобда яхши қиздирилиб ҳар хил микроблардан тозаланади. Сўнгра унга 30—35 процент намлик берилади. Ертўлада ғишт, ер ёки бетон устига 2—3 сантиметрли қилиб қум сепилади, сўнгра 60—80 сантиметр кенгликда хоҳлаганча қилиб олма териб чиқилади. Сўнгра олма устидан яна кўмилгунча қум сепилади, шу миқдорда 5—6 қатор қилиб тахланади. Агар хона ерли бўлса, чуқурлиги 50—60 сантиметр, кенглиги 80 сантиметр қилиб конус шаклида ўра ковланади. Ўра тагига тозаланган қум солиб олмаларни 5—6 қатор қилиб териб, оралиқлари қум билан тўлдирилади. Шу шаклда яхши саралаб олинган олмалар узоқ муддатгача сақланади.

Юқорида айтиб ўтилгандан ташқари меваларни сақлашда биологик фунгицидлар ва антисептиклардан фойдаланиш мумкин.

Бунинг учун саримсоқ, пиёз пўсти, хрен, райҳон, ялпиз ўсимликларини қуритиб, майдалаб ишлатиш мумкин. Ёки шу ўсимликларнинг зардобини (сувини) сиқиб олиб, сув билан аралаштирилади. Тайёрланган суюқликка олмани ботириб олиб. сўнгра салқин шабадароқ жойда қуритилса, меванинг устидаги микроорганизмлар ҳалок бўлади. Агар шу ўсимликларни яшикларда олмалар орасига ёки сўкчаклардаги олмаларга сепиб қўйилса, у ҳолда мевалар ҳар хил касалликлардан сақланади. Айниқса, мевалар учун энг хавфли қурум замбуруғ касаллигининг олдини олиш мумкин. Бу усулда сақланган мевалар оддий усулда сақланганига нисбатан анча узоқ вақт туради ва чиқиндиси кам бўлади.

Ғ. ИСРОИЛОВ,

Ленин орденли академик Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими.

ЖАҲОН ПАЗАНДАЛИГИДАН ЛАВҲАЛАР

РАҚОБАТ ВА ПАЗАНДАЛИК

Америкада ҳамма нарса пул билан ўлчанади, ош ҳам пул, ошпаз ҳам... Рақобат Қўшма Штатлардаги ресторан эгаларини «бир-бирини қозонига туз ташлашга», аниқроғи, корчалон галварснинг шўрини қуритишга мажбур этади. Шу боисдан, баъзи хўжаликлар ошпазларнинг оғзини очирмайдиган, ошхона «сирларидан» бошқаларни воқиф қилдирмайдиган қозонбоши «қоровуллар» ёллашгача бориб етганлар. Чунки бу ресторанда ижод этилган таомнинг сирини бошқа ресторанда билиб қолишса, хўрандаларни ўзига жалб қилиши ва уни фойдадан маҳрум этиши мумкин.

Ошпаз агар ишга қабул қилинса; «Ресторан сирларини ҳеч кимга айтмайман, фирмали таомларнинг рецептини маҳфий тутаман, тааллуқсиз кишини ёнимга йўлатмайман», деган маънодаги мажбуриятга имзо чекдириб олишади. Лекин, «аяган кўзга чўп тушар» дегандек, сир барибир тезда ошкор бўлади. Шунга кўра конкурентлар бир-бирларининг ошхоналарига «шпионлар» юборишади. Техника жиҳозларини текширадиган инспектор ёки электромонтёр «роли»даги айғоқчилар сирни билиб кетишади ёки ошпазни уйида босишади-да, қўрқитиш биланми, пора биланми, нима қилиб бўлса ҳам рақибни енгишади. Масалан «Х» ресторанининг бошлиғи «У» ва «Z» ресторанларининг ошпазларига ойига 250 доллардан пул тўлаб, таом рецептлари ва технологиясини ўзлаштириб олган, қарабсизки, газетада эълон чиқади: «Ҳурматли хўрандалар», «Х» ресторанига марҳамат, бизда бошқалар тайёрлайдиган таомларнинг барчасидан бор ва анчагина арзон нархда овқатланиб олишингиз мумкин».

Энди «У», «Z» ресторани хўжайинларининг ҳолига вой, хўрандалар «Х»га оғиб кетгани учун булар синади, ошпазларни эса «тили суяксиз» ва «оғзи ямоқсиз» деган баҳоналар билан ковушларини тўғрилаб қўйдилар.

БАҲАЙБАТ ТОШБАҚА

АНТАНАНАРИВУ. Мадагаскар балиқчилари мамлакатнинг ғарби-шимолий соҳилидаги Мадзунг шаҳри қирғоқлари яқинида узунлиги икки метр ва баландлиги бир ярим метр келадиган баҳайбат денгиз тошбақасини тутиб олишди.

Тошбақани қирғоққа чиқариш учун ўн икки кишининг зўр бериб куч сарфлаши талаб этилди, деб хабар беради маҳаллий «Мадагаскар матэн» газетаси.

(ТАСС).

Эдуард КУДРЯВЦЕВ.

ЧИРОЙЛИ ДАСТХАТ

(ҲАЖВИЯ)

Касби техник бўлган Колянинг ажойиб дастхати бор эди. Чиройли ёзишни ўргангунча роса қийналди ўзиям. Конструкторлик бюросининг ҳамма қизлари муҳим чизмаларни чиройлироқ чиздириб олиш учун Колянинг олдига югуришарди.

Коля чиройли ёзишни ўрганган пайтдан бошлаб, хаёлпараст бўлиб қолди. Унинг ажойиб калласида повесть ёки ҳеч бўлмаганда бирор ҳикоя ёзиш фикри туғилди.

Ҳамма тушликка чиқиб кетди. Хона жимжит бўлиб қолди. Коля эса ўз столи ортида ўтирарди. Олдида оппоқ қоғоз, қўлида қалам. Миясида ҳикоя мавзуи чарх урарди.

Коля деразага бир зум ўйчан нигоҳ ташлади ва ёза бошлади: «Таиса уйдан чиқа туриб, стол устида турган чироқни ўчирди ва оҳиста, қатъиятсизлик билан қоронғуликда эшикни пайпаслаб қидира бошлади». Шу ерда Коля ёзишдан тўхтади-да, қаламини тишлай бошлади.

«Жин урсин! — Кўнглидан кечирди у. — Чиқмаяпти. Нима учун «оҳиста» бўлар экан. Қоронғуликда эшикни пайпаслаб қидириши ўз-ўзидан маълум-ку. Чиройли ҳарфлар. Ахир, бу чизмачилик эмас, адабиёт-ку». У ёзганини ғижимлади. Сўнг, янгидан ёза бошлади: «Таиса уйдан чиқа туриб, стол устида турган чироқни ўчирди ва қоронғуликда эшикни қидиришга тушди».

Бу вариант ҳам ёқмади. «Бўтқа! Бу ерда столнинг нима дахли бор! Чироқнинг стол устида туришини ҳар қандай тентак ҳам билади-ку. Чироқ стол устида турадими, бошқа ердами — барибир эмасми. Яна қоронғулик! Модомики, чироқ ўчирилган экан, унда...»

Коля чизиб ташлаб, шундай ёзди: «Таиса уйдан чиқа туриб, чироқни ўчирди ва коридорга чиқди». Ўқиб кўриб, афти бурушди. Қоғозни ғижимлаб, яна ойнага ўйчан тикилди. Сўнг, у тоза ватман қоғоз олди-да, тушь билан шундай ёзди:

«Уйдан чиқаётганда, чироқни ўчиринг!».

Конструкторлик бюросидагилар Колядан аллақачондан бери шундай эълон ёзиб беришни илтимос қилиб юришарди.

Э. ҚОСИМОВ таржимаси.

• *Халқ истеъмоли буюмларига кенг йўл!*

ОЛТОЙ ЧИТЛАРИ

БАРНАУЛ ип-газлама комбинати ҳар йили юз миллион метрга яқин газлама ишлаб чиқаради. Бу ерда тайёрланган ёрқин ва оригинал гулли чиройли ва пишиқ материаллар харидорлар томонидан ҳамиша севиб харид қилинади. Унинг ихлосмандлари Совет Иттифоқидан ташқарида ҳам кўп. Олтой чит ва сатинидан тикилган рангдор кўйлакларни Франция, АҚШ, Канада, Англия, Белгия, Япония ва бошқа кўпгина чет мамлакатларда учратиш мумкин.

Олтой моделлар уйи тўқимачилар билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. Ҳар йили чит ва сатиндан тикиладиган 70 га яқин кийим намуналари ишлаб чиқаришга жорий этилади.

СУРАТДА: сиз кўриб турган қиз сатиндан тикилган гулдор кўйлакни намойиш қилмоқда.

В. Садчиков фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Спорт

Москвада сув полоси бўйича СССР чемпионати ниҳоясига етди. 31 очко тўплаган Москва Давлат университетининг спортчилари қаторасига иккинчи йили чемпионатнинг олтин медалларига сазовор бўлдилар. Улардан бир очко ортда қолган ЦВСК ВМФ полочилари кумуш медалларни, Киев динамочилари эса бронза медалларини қўлга киритдилар.

СУРАТДА: ҳужум қайтарилади.
А. Угай фотоси.

ЭЛЬВИРА САЪДИЙ — СССРнинг АБСОЛЮТ ЧЕМПИОНИ

Уфа шаҳрида бўлиб ўтган спорт гимнастикаси бўйича СССР чемпионатида Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг 21 ёшли студенти Эльвира Саъдий катта зафар қучди. Унинг Мюнхен олимпиадасида команда составида қўлга киритган олтин медали ва мамлакат биринчиликларида сазовор бўлган уч кичик олтин медаллари қаторига СССР чемпионатининг катта олтин медали ҳам қўшилди.

Кўпкураш натижасида 75,375 балл тўплаган ҳамшаҳримиз А. Кошель, Л. Богданова, Р. Сихарулидзе, Л. Бурда каби кучли рақиблар билан кескин баҳсда мамлакатимизнинг абсолют чемпиони унвонини қўлга киритди.

ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

«А» класс иккинчи группа командалари (шарқий зона) ўртасида навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Ҳозир зонада Новосибирскнинг АСК командаси пешқадамлик қилмоқда. Новосибирскликлар ўтказилган олти учрашувнинг ҳаммасида ғалаба қозонишди. Сўнгги турда улар «Рубин» (Тюмень) устидан 6:3 ва 4:3 ҳисобида икки марта ғолиб чиқдилар. Иккинчи ўринда ҳамшаҳарларимиз— «Бинокор» хоккейчилари. Улар бир очко йўқотишган холос.

Сўнгги турда қуйидаги натижалар қайд қилинди: АСК (Хабаровск) — «Кедр» спорт клуби (Свердловск области) — 3:1, 6:1, «Мотор» (Барнаул) — «Титан» (Березники) —3:5, 2:2, «Шахтёр» (Прокопьевск)—«Спутник» (Нижний Тагил) — 4:3, 2:1, «Звезда» (Свердловск) — «Южний Урал» спорт клуби (Орск) — 10:1, 8:2.

Командаларнинг бугунги кунгача бўлган турнир жадвалидаги аҳволи билан танишинг:

	У.	Ш-Н.	О.
АСК (Новосибирск)	6	43-13	12
«Бинокор»	6	23-13	11
«Шахтёр»	6	19-15	9
АСК (Хабаровск)	6	27-21	8
«Мотор»	6	27-21	5
«Строитель» (Қарағанда)	6	21-21	5
«Рубин»	6	19-22	5
«Титан»	6	17-21	5
«Звезда»	2	18-3	4
«Спутник»	6	17-23	2
«Южний Урал»	6	17-37	2
«Кедр»	6	14-32	2
«Строитель» («Темиртоғ»)	4	12-32	2

КЎЧА ҲАРАКАТИ ҚОИДАЛАРИНИ ЎРГАНИШ

Тошкент транспорт шаҳри. Шунинг учун катталар ҳам, кичиклар ҳам транспорт ҳаракати қоидаларига қатъий риоя қилишлари керак.

Кўча ҳаракати қоидаларини ўрганиш учун ўтказиладиган тадбирларга ГАИ ходимлари таклиф этилса, кинофильм ва ҳаракат қоидаларининг белгилари кўрсатилса фойдали бўлади.

Мактабларда ҳаракат қоидаларини ўрганиш учун фақат дарсдан ташқари ўтказиладиган машғулотлардагина эмас, балки дарс вақтида ҳам имконият борича вақт ажратиш лозим.

Дарс—ўқув процессининг асосий формаси. Шунинг учун ўқиш, она тили, математика дарсларида ҳам кўча ҳаракати қоидаларини ўргатиб боришни унутмаслик керак. Ана шу қоидалар давлат программасида бўлган асосий ўқув материали билан чамбарчас боғланиши лозим.

Масалан: 59-мактаб ўқитувчиси Раҳимова шу ишда қуйидагича иш олиб бораяпти. 5-синфларда «Сонлар» темасини ўрганишдан сўнг ўқитувчи «Буни ҳамма эсда тутиши лозим» деган темада ёзма иш ўтказади. Ёзма иш вақтида кўча ҳаракати ҳақидаги кўргазмалардан фойдаланилади.

Ўқитувчи ўртоқ Аҳмедова 4—5 синфларда болаларга кўча ҳаракати қоидаларидан бир неча сўзлари ташлаб кетилган текстни беради. Орфограммалар карточкаларга ёзиб қўйилган бўлиб, ўқувчиларга берилади. Болалар ғайрат билан ишлайдилар. Кейин бўлса, «Светафор» номли якунловчи ўйин ўтказадилар.

Ўқитувчи Туркина, Иминова (5—4 синфлар) «Буни ҳамма билиши керак» темаси бўйича контрол ёзма иш ўтказишди.

Ўқитувчилар ўқувчилар ўртасида иншо, баён ўтказадилар, схемалар бўйича гаплар тузадилар, «Кўча ҳаракати қоидалари» асосида луғат тузадилар. Айниқса, 1—3 синфларда ўқитувчилар кўча қоидалари билан таништирадилар.

Масалан, ўқитувчи Нуриддинова 3—синфда кўча қоидалари тўғрисида қизиқарли ўқиш дарси ўтказди. Дарснинг темаси С. Я. Маршакнинг шеърлари эди.

Расм дарсларида ҳам ўқувчилар (1—3 синф) светафор, сигналлар, расмларни соладилар ва шу билан бирга кўча қоидаларини такрорлайдилар.

Масалан 3—синф ўқитувчиси Жалолиддинова «Регулировчи сигналлар» темаси бўйича дарс ўтказди. Ўқитувчи дарс вақтида яна бир марта белгиларнинг аҳамиятини, уларни қандай чизишни тушунтириб берди ва плакатларни осиб қўйди. Дарснинг якунловчи қисмида болалар ҳар бир белги ва кўча ҳаракати қоидалари ҳақида гапириб бердилар.

Дарсдан ташқари олиб бориладиган ишларда, дарс вақтида кўча ҳаракати қоидаларини системали равишда ва жиддий ўрганиш ўқувчиларни кўчада бахтсиз ҳодисалардан сақлаб қолишга ёрдам беради.

А. Т. ВИЛЬДАНОВ,

шаҳар халқ маорифи бўлими инспектори.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРИ

ГАИ БЮЛЛЕТЕНИ

«Рельсда бўлмаган транспортларнинг ҳайдовчилари чап томонга бурилишда қарши томондан келаётган транспорт воситалари ва шу чап томонга буриладиган трамвайларга йўл бўшатиб бериши лозим». Ҳаракат қоидаларининг мураккаб бўлмаган ана шу бандига ҳайдовчилар қандай риоя қиладилар. Кўпгина ҳолларда ҳайдовчилар ана шундай пайтларда бунга риоя қилишга эринадилар ёки ҳаракат қоидаларини мутлақо менсимайдилар. Давлат автомобиль инспекциясининг ҳужжатларида 16 октябрда қайд этилган мана бу кўчирмага эътибор берайлик. Шу куни соат 16 дан 10 минут ўтганда автомашина ҳайдовчиси Усмонов Энгельс кўчасида чап томонга бурилиши лозим эди. Лекин, у қарши томондан келаётган 2-маршрутдаги ҳайдовчи Циганков бошқариб келаётган 13—72 трамвай вагонига йўл бермади. Кўча қоидасининг бузилиши оқибатида иккала транспортнинг тўқнашуви юз берди. Улар техникавий жиҳатдан пачоқландилар. Бахтга кишилар жароҳатланишмади.

Транспорт ҳаракати оқими жадал ва зич бўлган жойларда транспорт воситаларининг ҳар қандай турини бошқараётган ҳайдовчидан ўта эътиборлилик ва зийраклик талаб қилинади. ЗИУ — 5 маркали, 808 троллейбус ҳайдовчиси Гусев ва ЛАЗ — 695 маркали, 19 — 45 ТНЖ номерли автобус ҳайдовчиси Рўзметов ана шу қоидага мутлақо риоя қилмадилар. Кейинги ҳайдовчи ўз автобусини троллейбус қувиб ўтаётганлигидан мутлақо бехабар вазиятда рулни чап томонга буриб юборди. Натижада автобус кўча чеккасига чиқиб, столбага урилди. Автобусда бораётган йўловчи аёл жароҳатланди.

Транспорт воситаларининг бир-бирини қувиб ўтишда ҳаракат қоидаларини бузиши яна бир кишини шифохонага етишга мажбур этди. Бу сафар шофернинг ўзи ана шу вазиятга тушди. 24 октябрь куни ГАЗ — 51 маркали, 29 — 29 ТНЗ маркали юк машинасининг ҳайдовчиси Мавлонов шаҳар халқа йўлида чорраҳада бурилмоқчи бўлиб турган УАЗ — 452 маркали автомашинани қувиб ўтмоқчи бўлди. Натижада ҳайдовчининг мўлжали мутлақо нотўғри чиқди. Тўқнашув оқибатида УАЗ ҳайдовчиси Ельгин ҳам жароҳатланди.

СУРАТДА: тўқнашув оқибатида пачақланган машина.

Суд залидан

ҚАБИҲЛИК

ВОЛГА» машинаси Ғафур Ғулом кўчасидаги кўрлар жамияти болалар боғчаси ёнидан ўтиб бораётганда, бир нарсага қаттиқ урилди. Шофер отилиб машинадан тушди.

— Лаънати! Кечки пайт кўчада пишириб қўйибдими!

— Нима бўлди! — сўради воқеага тушунмай орқа ўриндиқда ўтирган А. Саматов.

У машинадан тушди-ю, қотиб қолди. Қай кўз билан кўрсинки, олдинги икки ғилдирак орасида ёшгина бир бола ётарди.

—Ўтир, қочдик!

Абдураимнинг гапи оғзида қолди. Шу чоқ ердан чиқдими, осмондан тушдими, билмайди, рўпарасида ўрта ёшлардаги нотаниш бир киши пайдо бўлиб қолди. У югуриб келиб, болани ғилдирак орасидан тортиб олди. Машинага ўтирмоқчи бўлиб буюрди.

— Тезда касалхонага!

— Бизга беринг, ўзимиз олиб борамиз, — деди шофер йигит унга ва болани бегона кишининг қўлидан тортиб олди. Ночор қолган йўловчи В. В. Фартушино уларга касалхона йўлини кўрсатди.

— Катта йўлдан бориб чапга бурилассизлар!

Бир зумда машина учиб кетди. Лекин, у касалхона томон эмас, балки бошқа йўлдан кетди.

Машина тезлиги тобора ошиб борарди. Шофер А. Мамадраимов асабий, бутун вужуди қалтирар, қўллари аранг рулни бошқарарди. А. Саматов эса қўрққанидан ўзини йўқотган, нима бўлаётганини билмай, гоҳ жон талвасасида инграб азоб чекаётган болага, гоҳ ҳамроҳига термуларди.

— Нима қиламиз!—ниҳоят тилга кирди А. Мамадраимов.

—Касалхонага бормаймизми! — сўради А. Саматов.

—Икковимиз ҳам қўлга тушамиз. Қамашади. Ахир, уйда, болаларимиз кутаяпти-ку. Яхшиси, кетдик. Гап шу ерда қолсин. Кемага тушганнинг жони бир . Овлоқроқ ерда ташлаб кетамиз. Ўлса-ўлар. Ўзимиз тинч бўлсак бўлганида.

Бу сўз А. Саматовнинг ҳушини ўзига келтирди. Япроқ баргидек титраётган юрагига далда бўлди. «Рост, биров билиб ўтирибдими!».

— Кетдик! — деди у ҳамроҳига.

Йўл-йўлакай бола азобланар, додлаб бақирар, жон талвасасида онасини чақирар, ҳушидан кетар, нафас олиши оғирлашарди. Бироқ икки йигит бепарво эди. Улар ўзлари ҳақида қайғуришарди.

— Тўхта! — деди А. Саматов шоферга, икки соатча йўл юрилгач. — Шу ерда ташлаймиз.

—Йўқ, — эътироз билдирди униси, — масофа яқин, билиб қолишади. Ленинободга кираверишда йўқотамиз. Беиз кетади.

Гулистондан ўтишаётганда ҳаддан ташқари ортиқча тезликда келаётган «Волга»ни ГАИ ходими тўхташга ундади. Машина бир секинлади-ю, яқин келгач, бирдан «учиб кетди». ГАИ ходими унинг номерини ёзиб олишга аранг улгурди. Маркаси М—21 «Ош 17—00». Қидирув натижасида ҳамма нарса аён бўлди. Ўша кеча ишдан қайтаётган А. Н. Лиенко йўл четида ётган Андрейни кўриб қолади ва уни дарҳол касалхонага олиб боради.

Татьяна Степановна Кочелаева Ленинободга ўғли ётган касалхонага етиб келди. Бироқ бола беҳуш эди. Врачлар унинг олдида узоқ қолишга рухсат беришмади. Она йиғлади. Ўғлини азоблаганларни қон-қақшаб қарғади. Машина эса Қирғизистон ССР, Ўш областининг Янгийўл районига қарашли, Караван қишлоғи автобазасидан топилди. Айбдорлар қўлга тушди. Мана, улар кимлар экан.

Абдураим Мамадраимов—Караван автобазасида шофер бўлиб ишлайди. Мир кўчасидаги 6-уйнинг 3-квартирасида яшайди. Ота-онаси пенсионер. Хотини, бир ўғил ва қизчаси бор. 1947 йилда туғилган.

Абдусаттор Саматов —Караван автобазасида таъминот бошлиғи. Наманган область, Янги-Қўрғон райони Нанай қишлоғида истиқомат қилади. Хотини ва олти фарзанди бор, 1938 йилда туғилган. КПСС аъзоси.

Уларнинг номига иш жойидан юборилган характеристикаларда ҳар иккала жиноятчиларга ижобий баҳо берилган. Автобаза коллективи ҳатто Чилонзор район халқ судидан жиноятчиларнинг ўз тарбияларига берилишини илтимос қилишган. Ҳар иккала характеристикага эса автобаза директори Анасов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Ашрбеков, касаба союз раиси Шудренколар имзо чекишган.

Бу ҳужжатни кўриб ҳайрон бўлдик. Иккала жиноятчининг ҳақиқий башараси уларнинг қилмишидан кўриниб турибди-ку. Шундай экан, улар ишлаётган корхона раҳбарлари қандай қилиб ижобий баҳо беришди экан. Агар софдил кишилар Андрейга ўз вақтида ёрдам бермаганларида нима бўларди!

Яқинда жиноятчилар Чилонзор район халқ суди томонидан қилмишларига яраша жазо олишди. А. Мамадраимов —10 йилга, А. Саматов 2 йилга озодликдан маҳрум этилди.

М. КОМИЛЖОНОВ.

ТЕЛЕВИЗОР

12 НОЯБРЬ

ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 Совет Армияси жангчилари учун «Ҳарбий мемуарлар». 18.55 Фан — қишлоқ хўжалигига. 19.15 **«Ахборот»** информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 **Минск области ватанга рапорт беради. Кўрсатувда Белоруссия Коммунистик Партияси Минск область Комитетининг биринчи секретари И. Е. Полянов иштирок этади. Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.20 «Оламда нима гап?». 20.50 Ўн минут музика. 21.00 **«Ахборот»** информацион программаси. 21.20 **«Марҳабо, талантлар»** телевизион фестивали лауреатларининг концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 **«Вақт»** информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Телевизион театр. Э. Раннет. «Оқпадар». Телевизион спектакль премьераси (ўзбек тилида).

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Ўқувчилар учун. «Талабларингизга мувофиқ болалар». М. Ю. Лермонтов. «Мцири». 18.30 Ҳужжатли фильмлар программаси. 18.55 Концерт. **Тошкент кўрсатади.** 19.30 **Рангли телевидение.** «Олтин Бенгалия». Ҳужжатли фильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 20.20 Қўшиқ-73. 20.40 **Рангли телевидение.** «Мардумайдон». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Азимут». Турист—ўлкашунослик клуби (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Музика ҳақида сўз. Кўрсатувни композитор Қора-Қораев олиб боради. 23.35 «Шеърият». 23.50 Кўрсатувлар программаси. 23.55 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

13 НОЯБРЬ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Фан оламида. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.40 Ўқувчилар учун. «Глобус» программаси. 19.10 «Рақслар гулдастаси». Концерт. **Рус тилида:** 19.35 **«Ахборот»** информацион программаси. 19.50 Иқтисодий билимлар клуби. 20.15 Ота-оналар университети. **Ўзбек тилида:** 20.45 Ўн минут музика. 20.55 **«Ахборот»** информацион программаси. 21.15 Икромжон Бўронов куйлайди. **Москва кўрсатади.** 22.00 **«Вақт»** информацион программаси. 22.30 **Рангли телевидение.** Хоккей бўйича СССР чемпионати. **«Крылья Советов» — ЦСКА.** В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади. 00.45 Кўрсатувлар программаси. 00.50 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 **Рангли телевидение.** Спорт кундалиги. 19.00 **Рангли телевидение.** Концерт. 19.30 «Инсон ва қонун». 20.00 Ўтмиш кинолентадари. «Сўна». Бадиий фильм. 21.25 П. Чайковский Скрипка ва оркестр учун концерт. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.00 «Кино оламида». Кинокўрсатув. 23.20 Тунги музикали программа.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Рус тилида:** 19.15 «Океан сари». Ҳужжатли фильм. 19.30 Эстетика асосларидан факультатив курс. 20.10 Қизиқарли математика (ўзбек тилида). 20.40 А. П. Чехов. «Саҳналар». Телевизион бадиий фильм.

РАДИО

12 НОЯБРЬ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 **«Колхоз коммунистлари ҳисобот бермоқдалар»** деган эшиттириш (русча). 19.20 СССР халқлари куйлари. Программада Арманистон куйлари. 20.00 Москва **«Юность»** радиостанциясининг программаси. 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 Москва. **Миллионлар ленинча университети.** 22.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 22.18 «Халқаро мавзулерда суҳбат (ўзбекча). 22.28 Ғижжакчи М. Содиқов концерти. 22.40 «Қишлоқ лавҳалари». Радиокомпозиция (ўзбекча). 23.10 Лирик концерт. 23.45 Москва. **«Халқаро кундалик».** 00.10 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 «Твоё здоровье» радиожурнали (русча). 19.00 Д. Зокировнинг симфоник асарлари. 19.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. 20.00 А. Назаровнинг «Шудринг иси» ҳикояси (тожикча). 20.20 Мақомлардан парчалар. 21.00 Жаҳон адабиёти классиклари Ж. Лондон. «Бир кунлик бекат». Радиоинсценировка (ўзбекча). 21.40 Чолғу куйлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Тожик куйлардан концерт. 17.30 К. Монтеверди «Орфей» операси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.
12 НОЯБРЬ, 1973 й

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—02833. Нашр В—2337.